

BÁCS-KISKUN VÁRMEGYE GAZDASÁGI HELYZETE

2024

MKIK GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET
INSTITUTE FOR ECONOMIC AND ENTERPRISE RESEARCH

AZ MKIK GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET OLYAN NONPROFIT KUTATÓMŰHELY, AMELY ELSŐSORBAN ALKALMAZOTT KÖZGAZDASÁGI KUTATÁSOKAT FOLYTAT. CÉLJA, HOGY ELMÉLETILEG ÉS EMPIRIKUSAN MEGALAPOZOTT ISMERETEKET ÉS ELEMZÉSEKET NYÚJTSON A MAGYAR GAZDASÁG ÉS A MAGYAR VÁLLALKOZÁSOK HELYZETÉT ÉS KILÁTÁSAIT BEFOLYÁSOLÓ GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI FOLYAMATOKRÓL.

AZ ELEMZÉST KÉSZÍTETTE

KÁSA RICHÁRD, ELEMZŐ, MKIK GVI

AZ ELEMZÉS A MKIK ÉS A BKMKIK KÖZÖTTI
VF/44/5/2023_BKMKIK
TÁMOGATÁSI PROJEKT KERETÉBEN KÉSZÜLT.

KUTATÁSVEZETŐ

NÁBELEK FRUzsINA, SZAKMAI IGAZGATÓ, MKIK GVI
E-MAIL: FRUzsINA.NABELEK@GVI.HU

A KÉZIRAT LEZÁRVA

2024. MÁJUS 29.
BUDAPEST

TARTALOM

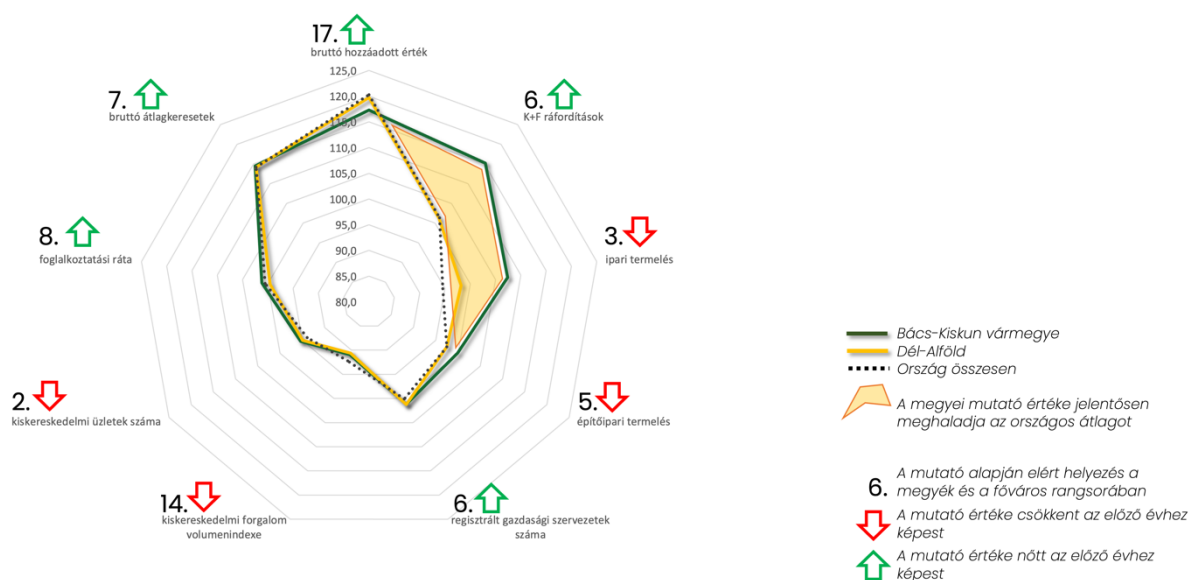
Tartalom	3
Vezetői összefoglaló	4
Bevezetés, a kutatás háttere	7
Bács-Kiskun vármegye helyzete az országban	8
<i>Munkaerőpiac</i>	<i>9</i>
Gazdasági aktivitás	9
Keresetek	10
Munkanélküliség.....	12
<i>Gazdaság.....</i>	<i>14</i>
GDP	14
Ipari termelés	18
Építőipar	21
Beruházások	23
Kiskereskedelem.....	24
<i>Vállalkozások.....</i>	<i>26</i>
Járások	29
<i>Lakónépesség</i>	<i>29</i>
<i>Oktatás</i>	<i>32</i>
<i>Gazdasági aktivitás</i>	<i>34</i>
<i>Keresetek</i>	<i>35</i>
<i>Járások fejlettsége.....</i>	<i>39</i>
<i>Vállalkozások.....</i>	<i>41</i>
Kérdőíves kutatás.....	46
<i>Mintajellemzők.....</i>	<i>46</i>
<i>Cégirányítás.....</i>	<i>47</i>
<i>Tapasztalt problémák.....</i>	<i>48</i>
<i>Javasolt megoldások</i>	<i>52</i>
<i>Tanácsadási igények.....</i>	<i>53</i>
<i>Képzési igények</i>	<i>55</i>
<i>Együttműködések és a kereskedelmi és iparkamarával kapcsolatos vélemények</i>	<i>56</i>

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

- ❖ A vármegye **munkaerőpiaci tendenciái** összességében 2020 után együtt mozognak az országos tendenciákkal. A foglalkoztatási ráta kis mértékben marad csak el az országos átlagtól, és meghaladja a régiós átlagot. A munkanélküliségi rátában 2023-ban enyhe emelkedést mutat az előző évhez képest, és kis mértékben meghaladja az országos átlagot.
- ❖ A **keresetek** növekedési volumene az utóbbi időszakban meghaladja az országos és régiós szintet, de az átlagbérek összességében 14%-kal elmaradnak az országos átlagtól.
- ❖ A vármegye az ország **GDP-jének** 10,6%-át termelte meg 2022-ben. A GDP növekedés mértéke 2020 óta elmarad az országos és régiós átlagtól.
- ❖ A vármegye **egy főre vetített GDP-je** az országos átlag százalékában kifejezve jócskán meghaladja a régiós értéket, bár ez a különbség 2020 óta kissé csökkent. A vármegyei egy főre eső GDP az országos átlagnak a 76%-át teszi ki.
- ❖ A vármegyei **ipar termelése** kiemelkedő a járműgyártás ágazatban, ahol a teljes értékesítés 96%-a exportra kerül. Az **építőipar** teljesítménye viszont stagnál, és az új szerződések értéke csökkent az előző évekhez képest. A **kiskereskedelmi** értékesítés kapcsán szintén csökkenő tendencia tapasztalható. A **K+F ráfordítások** dinamikája, az ipari termelés és az építőipar dinamikája azonban még így is meghaladja a régiós és az országos átlagokat.
- ❖ 2023-ban a Bács-Kiskun vármegyében székhellyel rendelkező gazdasági szervezetek fejlesztési, **beruházási tevékenysége** az előző évhez képest jelentősen, 31%-kal bővült, ami a második legnagyobb növekedés a vármegyék és a főváros körében. A beruházások 67%-a az iparban történt.
- ❖ A **vállalkozások száma** kis mértékben nőtt az előző évben a vármegyében, ugyanakkor az újonnan alakult vállalkozások volumene csökkenést mutat. A működő vállalkozások számának dinamikája az országos és régiós tendenciákat követi.
- ❖ Az iskolai végzettséget, a foglalkoztatottság és munkanélküliség szintjét és a kereseteket vizsgálva elmondható, hogy a **vármegye járásai közül** a Kecskeméti és a Kiskunfélegyházi járás magas fejlettségű, a Bajai, a Kalocsai, a Kiskőrösi, a Kiskunhalasi, a Kiskunmajsai, a Kunszentmiklósi járások közepes fejlettségű, a Bácsalmási és a Jánoshalmi járás pedig alacsonyabb fejlettségű járásoknak tekinthetőek.

- ❖ A legmagasabb **vállalkozássűrűség** a vármegyeszékhelyen található. A Kiskunhalasi járás kivételével 2022 óta minden járásban csökkent az újonnan alakított vállalkozások száma, legnagyobb mértékben a Bácsalmási járásban.

1. ábra: BÁCS-KISKUN MEGYE GAZDASÁGI HELYZETÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

- ❖ A kérdőíves felmérés adatai alapján a **vállalkozások által tapasztalt problémák** között kiemelkedően fontos tényezők a megrendelések hiánya, a munkaerő- és szakemberhiány, az adminisztrációs terhek, valamint a forráshiány. Ezek az akadályok jelentős mértékben befolyásolják a vállalkozások fejlődését és növekedését. A felsorolt problémakörök között nem figyelhetők meg járási különbségek.
- ❖ A megkérdezett vállalkozások 61%-a venne igénybe **tanácsadási szolgáltatást**. A válaszadók leginkább a pályázati, a pénzügyi és adózási, valamint az innovációval és digitalizációval kapcsolatos tanácsadásra nyitott. A pályázati tanácsadás után kiemelkedő arányban érdeklődnek a Kecskeméten kívüli járások cégei.
- ❖ A válaszadók 40%-a jelzett **képzési igényt**. Leggyakrabban a szakmai képzések, a gépkezelői, az informatikai és a hatékonyságnövelésre vonatkozó képzések merültek fel. Egyes válaszadók specifikusabb, konkrét szakmákra vonatkozó igényeket is megfogalmaztak.
- ❖ A válaszadók a **kereskedelmi és iparkamarától** lobbitevékenységet, jogi és adminisztratív segítséget, munkaerővel és képzéssel kapcsolatos segítséget, finanszírozással és digitalizációval kapcsolatos tanácsadást, az üzleti kapcsolatok előmozdítását várják.

- ❖ A **kamara tevékenységével kapcsolatban** leginkább a tájékoztatási szolgáltatást, a hitelügyintézést (Széchenyi Kártya), a (szak)képzéssel kapcsolatos tevékenységet ismerték.
- ❖ A **lehetséges új szolgáltatások** kapcsán többek között a rendszeres tájékoztatást, a kisvállalkozásoknak szóló támogatást, a munkaerőpiac monitorozását, a jogszabálykövetést sorolták fel a válaszadók, ugyanakkor elmondható, hogy a válaszadók viszonylag kis része fogalmazott meg konkrét javaslatokat e kérdés kapcsán.

BEVEZETÉS, A KUTATÁS HÁTTERE

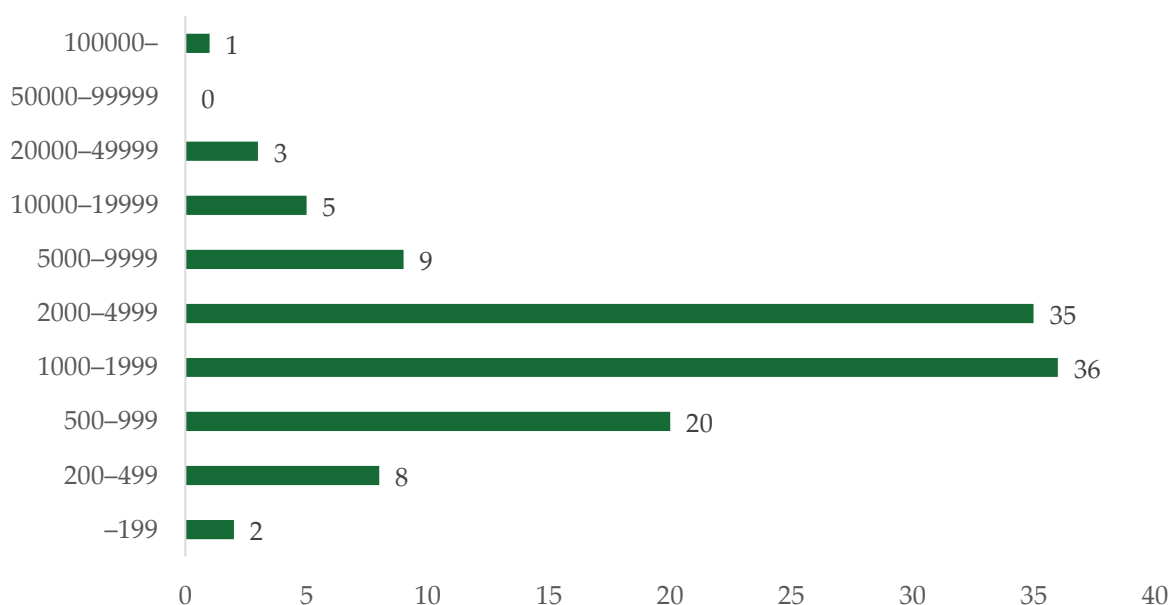
Kutatásunkban Bács-Kiskun vármegye és a vármegye járásainak gazdasági helyzetét térképezzük fel a gazdasági környezetre vonatkozó legfontosabb statisztikai adatok és egy, a vármegyei vállalkozások körében végzett kérdőíves felmérés segítségével. Elemzésünk első fejezetében a vármegyére vonatkozó legfontosabb mutatókat vizsgáljuk meg és vetjük össze a régiós és országos adatokkal. A második fejezetben a vármegye járásaira vonatkozó adatokat vizsgáljuk meg. Az első két fejezetben felhasznált adatok forrásai a KSH népszámlálási, gazdasági teljesítményre, munkaerőpiacra és gazdasági szervezetekre vonatkozó, publikusan elérhető és egyedi adatkérésekben biztosított adatai.

Az elemzés harmadik fejezetében a vállalkozások körében 2024 április-májusában végzett kérdőíves felmérés adatait elemezzük. Kérdőívünkre 196 vállalkozás válaszolt, legfontosabb témái pedig az üzleti tevékenységet nehezítő tényezők, a tanácsadásra való nyitottság és a vármegyei kereskedelmi és iparkamara tevékenységével kapcsolatos igények voltak. Az elemzésben, ahol lehetséges, vizsgáljuk a Kecskeméti és a gazdaságilag fejletlenebbnek tekinthető, Kecskeméten kívüli járások közötti különbségeket is.

BÁCS-KISKUN VÁRMEGYE HELYZETE AZ ORSZÁGBAN

Bács-Kiskun vármegye Magyarország legnagyobb területű vármegyéje, lakónépessége alapján pedig az ötödik, az ország lakosságának 5,15%-a Bács-Kiskun vármegyéi. Békés és Csongrád-Csanád vármegyével együtt alkotják a Dél-Alföld régiót. A vármegye 119 településének 60%-a 1.000 és 5.000 fős közötti kategóriákba esik, itt lakik a közel félmillió lakónépesség 30%-a.¹

2. ábra: TELEPÜLÉSEK MEGOSZLÁSA MÉRET SZERINT

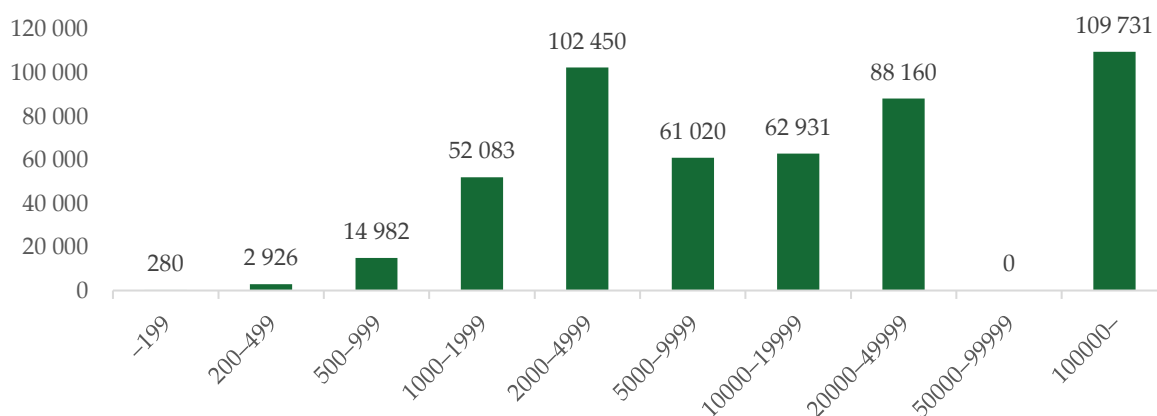

Forrás: KSH STADAT (https://www.ksh.hu/stadat_files/fol/hu/fol0013.html)

A 10.000 fős lakónépességet meghaladó kilenc településen koncentrálódik a vármegye lakosságának több, mint a fele, 53%. A városi népesség aránya a vármegyében 68%, ezzel a vármegyék és a főváros rangsorában a 7. helyen áll Bács-Kiskun vármegye. A 120 fő/km² feletti népsűrűségű, városias településeken lakók aránya a vármegyében azonban csak 35%, ezzel a 17. helyen áll a rangsorban.

¹ Forrás: KSH, A települések száma és népessége népességnagyság kategóriák szerint, 2023. január 1. (https://www.ksh.hu/stadat_files/fol/hu/fol0013.html)

3. ábra: TELEPÜLÉSEK MEGOSZLÁSA LAKÓNÉPESSÉG SZERINT

Forrás: KSH STADAT (https://www.ksh.hu/stadat_files/fol/hu/fol001.html)

Munkaerőpiac

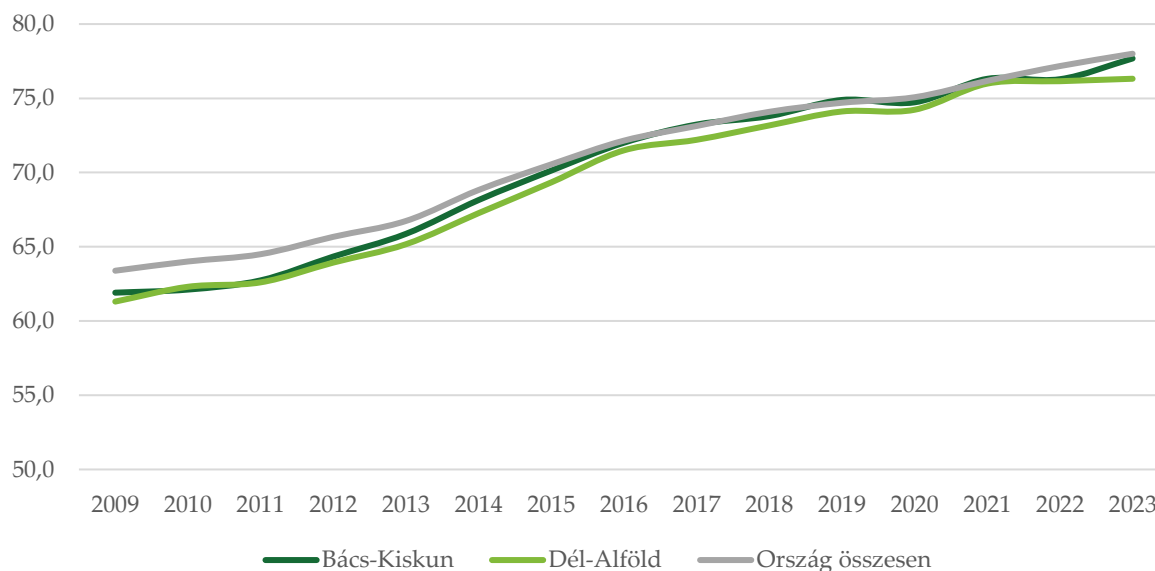
A 2020-ban tapasztalt gazdasági visszaesés után 2021 óta a gazdaság fokozatos helyreállása és a munkaerőpiac élénkülése figyelhető meg: a korábbi korlátozások enyhítése és a gazdasági tevékenység újraindulása, valamint a beruházások növekedése, különösen az autógyártásban és a feldolgozóiparban a foglalkoztatás mutatóit is javítani kezdte. 2022-re stabilizálódás mutatkozott a gazdasági aktivitásban, a munkanélküliségi ráta tovább csökkent, ahogy a munkaerőpiac alkalmazkodott az új körülményekhez, amit tovább javított a kereslet növekedése és a szakképzési programok fejlesztése. 2023-ban már javulást figyelhetünk meg, köszönhetően recesszióból való kilábalásnak, az infláció lassulásának. Ezek hatására a munkaerőpiac is egyre stabilabbá vált, mára pedig egyes ágazatokban – különösen a magasan képzett munkaerőt igénylő, dinamikusan fejlődő, tudásintenzív iparágakban munkaerőhiány alakult ki.

Gazdasági aktivitás

2023-ban Bács-Kiskun vármegyében a gazdaságilag aktívak aránya 78,1%, ami magasabb a régió vármegyéinél (régiós ráta: 77,1%), közel megegyezik az országos adattal (78,5%). Ugyanez a tendencia figyelhető meg a foglalkoztatási ráta vármegyei adataiban: 2023 utolsó negyedévében Bács-Kiskun vármegyében az aktív korú lakónépességből (15–64 éves) 4.400 fővel dolgoztak többen az egy évvel korábbinál, ami összességében 233 ezer főt jelent. Emellett a munkanélküliek száma 11 ezer fő volt, ami 1.700 fővel kevesebb, mint 2022 ugyanezen időszakában. Ezek eredményeként a gazdaságilag aktív népesség létszáma 2.700 fővel nőtt, így az aktivitási arány 78,1% lett.

Ezzel együtt a foglalkoztatotti ráta is nőtt, 1,8 százalékponttal 74,7%-ra emelkedett az egy évvel korábbihoz képest, ez azonban még mindig elmarad az országos átlagtól, ami 75,0%, ám a régiós átlag felett van (73,2%). Ezzel Bács-Kiskun a vármegyék és főváros rangsorában a 10. helyen áll.²

4. ábra: AKTIVITÁSI ARÁNY, SZÁZALÉK

Forrás: KSH STADAT: A 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása, vármegye és régió szerint (https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0077.html)

Keresetek

2023-ban átlagosan 150 ezren dolgoztak a Bács-Kiskun vármegyei székhelyű munkáltatóknál, ami csekély növekedést (0,3%-kal több) jelent az előző évhez képest. A versenyszféra, amely a munkavállalók háromnegyedét foglalkoztatja, ennél két és félszer nagyobb, 0,8%-os létszámnövekedést mutatott, míg a közigazgatásban 1,6%-kal csökkent az alkalmazottak száma.³

A legtöbb főt foglalkoztató nemzetgazdasági ágak közül a tudományos és műszaki tevékenységben dolgozók létszáma növekedett a legjobban, 8,8%-kal. A legnagyobb munkáltatónak számító feldolgozóiparban dolgozók száma viszont 0,3%-kal kevesebb volt az előző évhez képest. A több, mint 22 ezer főt foglalkoztató kereskedelem és javításban nem változott a foglalkoztatottak száma, ám a 13 ezer főt foglalkoztató

² Forrás: KSH, A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása, vármegye és régió szerint (https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0076.html)

³ Forrás: KSH, Az alkalmazásban állók főbb adatai (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/03_latszam.xlsx)

oktatásban 3,3%-os bővülés volt, a közel 11 ezer főt foglalkoztató humánegészségügyi és szociális szférában 1,7%-os bővülés volt.⁴

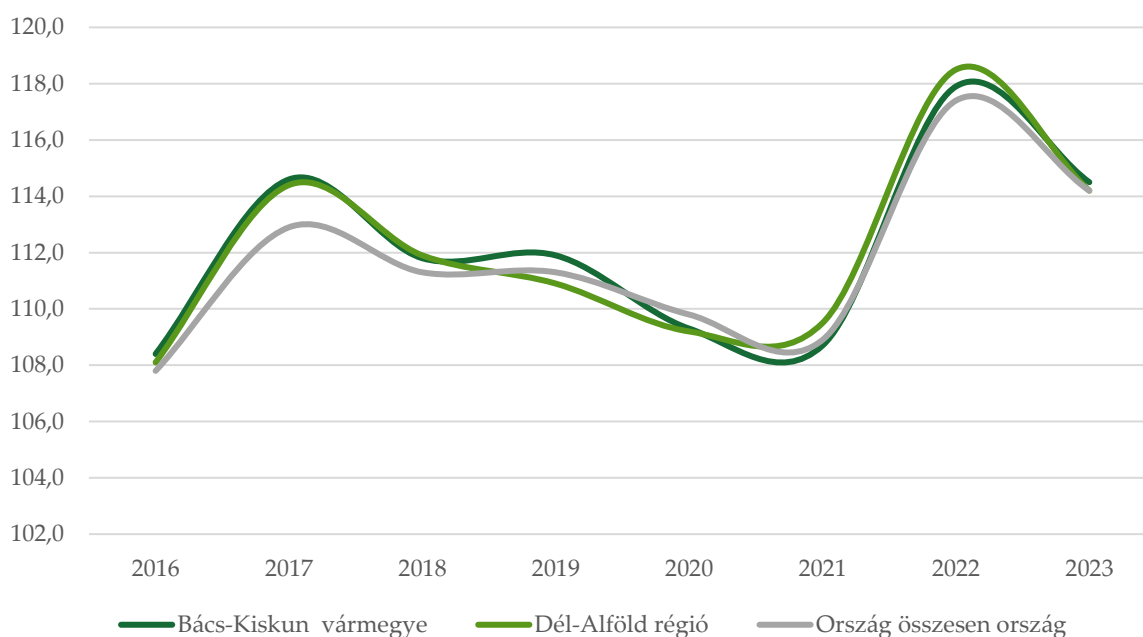
A foglalkoztatottak (teljes munkaidőben, közfoglalkoztatottak együtt) nettó átlagkeresete (havi, kedvezmények nélkül) 14,5%-kal, 325 ezer forintra nőtt az előző évhez képest (ami megegyezik a Csongrád-Csanád vármegyei adattal, de 40 ezer forinttal magasabb a Békés vármegyei adatnál), ám a növekedés üteme kissé lassult a 2022-eshez (17,9%) képest. Ezzel az átlagbérrel a vármegyék és főváros rangsorában Bács-Kiskun a 11. helyen, a növekedés tekintetében pedig a 7. helyen áll, ami az országos átlagos bővülés 14,2%-ánál kissé magasabb, ám az itt alkalmazásban lévők összességében 14%-kal keresnek kevesebbet az országos átlagnál.

A versenyszférában közel 2,5-szer nagyobb mértékben (16,8%) nőttek a havi nettó átlagkeresetek, mint az állami szférában (7,3%), előbbinél 327 ezer forintra, utóbbinál 322 ezer forintra. Ezek az átlagkeresetek kis mértékben meghaladják a régiós átlagot, ám jellemzően az országos nettó átlagkeresetek 85%-át teszik ki. Az átlagkereset növekedése a Covid-járványt megelőző időszakban jellemzően meghaladta a régiós és országos átlagot, a járvány alatt és az azt követő időszakban pedig jellemzően együtt mozog az országos átlaggal. Dinamikájában 2023-ban kissé nagyobb mértékű volt Bács-Kiskunban az átlagkereset-növekedés, mint a régióban és az országban.⁵

⁴ Forrás: KSH, Az alkalmazásban állók száma gazdasági ág szerint, 2023. I–IV. negyedév (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/04_letszam.xlsx)

⁵ Forrás: KSH, A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó és nettó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként, 2023. I–IV. negyedév (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/05_kereset.xlsx)

5. ábra: NETTÓ ÁTLAGKERESETEK VÁLTOZÁSA (ELŐZŐ ÉV = 100%)

Forrás: KSH STADAT (https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0193.html)

Megjegyzés: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók nettó átlagkeresete a munkáltató székhelyének elhelyezkedése alapján, előző év = 100%

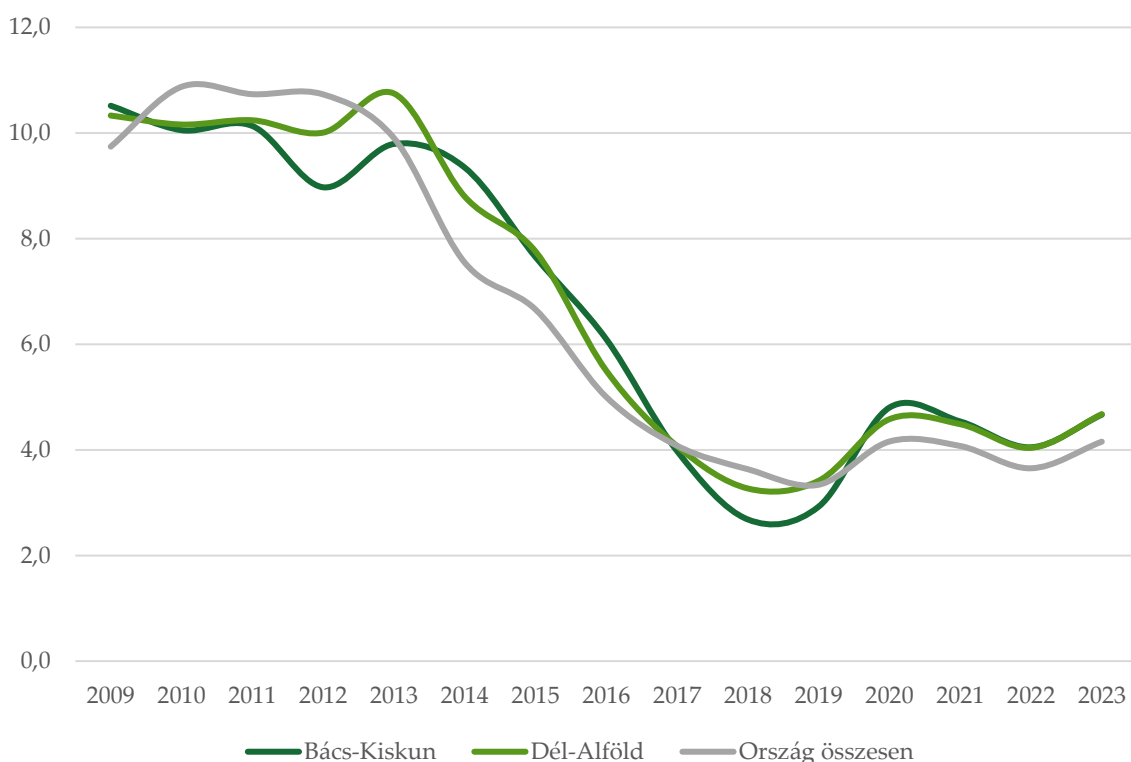
Munkanélküliség

A vármegyei munkanélküliségi ráta 2013 és 2017 között meghaladta az országos átlagot, ugyanakkor folyamatos csökkenést mutatott, és a járványt közvetlenül megelőző időszakban az országos átlag alatt maradván, 3 százalékos alá csökkent. 2018-tól a munkanélküliség enyhe növekedése figyelhető meg, 2023-ban a vármegyei munkanélküliségi ráta 4,7%-ra emelkedett az egy évvel korábbi 4%-ról. Ez az arány 2021-től kezdve megegyezik a régiós mutatóval, ám kisebb, mint az országos mutató (4,2%), ami szintén enyhe emelkedést mutat.

A gazdaságilag inaktívak – nem foglalkoztatottak és állást nem keresők – száma 2023-ban 68 ezer fő volt a vármegyében, számuk 6,3%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest, ami nagyobb mértékű mérséklődést jelentett az országosnál (4,2%-os).⁶

⁶ Forrás: KSH, A 15–64 éves népesség gazdasági aktivitása vármegye és régió szerint (https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0077.html)

6. ábra: MUNKANÉLKÜLISÉGI RÁTA ALAKULÁSA

Forrás: KSH STADAT (https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0077.html)

Bács-Kiskun vármegyében 2023. december végére 10 ezerrel, azaz 5,1%-kal kevesebb álláskereső volt, mint egy évvel korábban. Ezzel folytatódott a 2021 áprilisában kezdődött csökkenő tendencia, amely az országos átlagnál gyorsabb volt. A pályakezdő álláskeresők létszáma 354 fővel, 26%-kal csökkent, és ez a csoport az összes álláskereső 3,5%-át tette ki.⁷

Az álláskeresők több, mint harmada (36%) legfeljebb nyolc általános iskolai osztályt végzett, 31%-uknak van szakmunkás vagy szakiskolai bizonyítványa, 27%-nak érettségi vagy technikum a legmagasabb befejezett végzettsége. A diplomás munkanélküliek aránya a vármegyében 6,4%.⁸

Általánosságban elmondható, hogy több álláskereső részesült ellátásban, mint az előző év azonos időszakában: a nyilvántartott álláskeresők közül az ellátottak aránya összességében nőtt az előző év azonos időpontjához képest (59-ről 61%-ra): 22%-uk álláskeresői járadékban, 26%-uk álláskeresői segélyben, 14%-uk szociális ellátásban

⁷ Forrás: KSH, A nyilvántartott álláskeresők száma, vármegye és régió szerint, december [fő] (https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0087.html)

⁸ Forrás: KSH, Éves településstatisztikai adatok 2022-es településszerkezetben, tábla: [TA2022_W](#)

részesült. 2022-höz képest ezek a belső arányok is kissé eltolódtak: két százalékponttal nőtt az álláskeresői járadékban részesülők aránya, kettővel az álláskeresői segélyben részesülőké, és majdnem 2 százalékponttal csökkent a szociális ellátásban részesülők aránya. A nyilvántartott álláskeresők 39%-a ugyanakkor nem kapott semmilyen pénzügyi ellátást (Békésben ez az arány 45%, Csongrád-Csanádban pedig 35%), egy évvel korábban az arányuk 41% volt.

2023 december végén 1.213 betöltetlen álláshelyet tartottak nyilván a vármegyében, 30%-kal kevesebbet, mint az előző év azonos időpontjában. Ennél nagyobb arányú csökkenés csak Zalában, Csongrádban és Békésben volt. Tíz üres álláshelyre 83 álláskereső jutott (ami a vármegyék és a főváros rangsorában az ötödik legmagasabb), 22-vel több, mint 2022 decemberében.⁹

Gazdaság

GDP

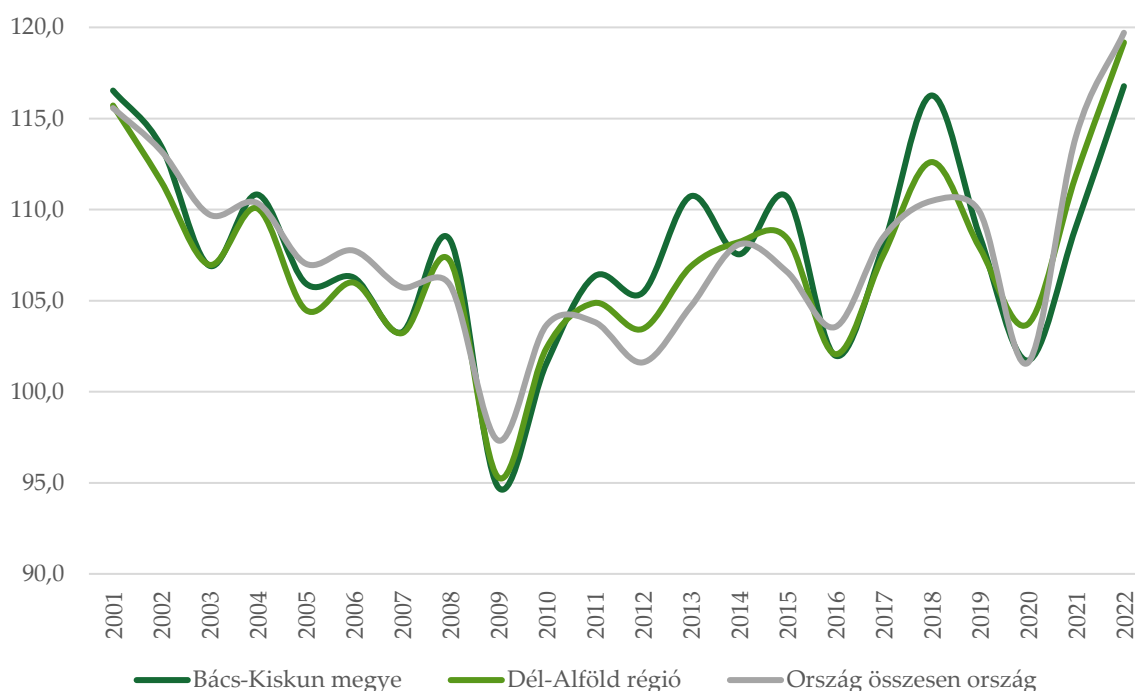
Bács-Kiskun vármegye az ország legnagyobb területű vármegyéje lévén jelentős gazdasági súllyal bír az ország GDP-jének termelésében. Az ipar, különösen az autóipar és az élelmiszeripar, valamint a mezőgazdaság jelentősen hozzájárul az ország gazdasági teljesítményéhez, az ország GDP-jének 10,6%-át Bács-Kiskun termeli meg (2022), ezzel a vármegyék és a főváros ranglistáján a 7. helyet éri el.¹⁰

A piaci beszerzési áron mért GDP volumenének változása Bács-Kiskun vármegyében az elmúlt évtizedben gyakran kedvezőbb képet mutatott, mint az országos trend: 2011-2015 között, illetve 2018-ban rendre nagyobb mértékben növekedett, mint az országé (kivéve 2014-ben), 2020 óta azonban a növekedés mértéke kisebb az országosnál, de még a régiós adatnál is. Jelenleg (2022-es adat áll rendelkezésre) a növekedés dinamikáját tekintve a 17. helyen áll a vármegyék és a főváros rangsorában.

⁹ Forrás: KSH, A nyilvántartott álláskeresők főbb jellemzői
(https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/06_allaskeresok.xlsx)

¹⁰ Forrás: KSH, Bruttó hazai termék (GDP) vármegye és régió szerint [piaci beszerzési áron, millió Ft] (2022) (https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0077.html)

7. ábra: PIACI BESZERZÉSI ÁRON SZÁMÍTOTT BRUTTÓ HAZAI TERMÉK (GDP), ELŐZŐ ÉV=100%

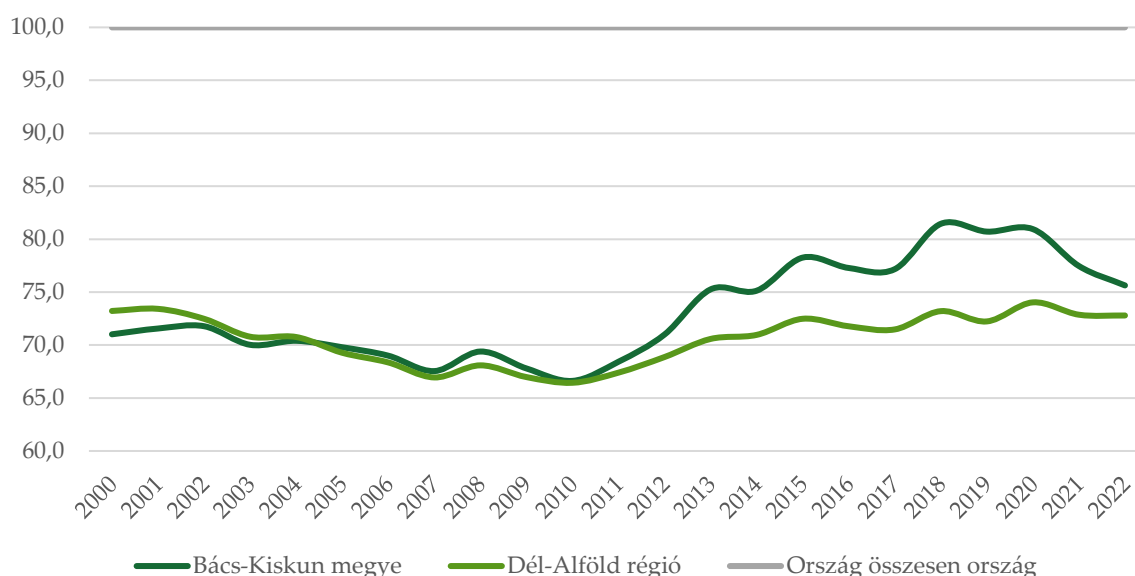

Forrás: KSH STADAT, Bruttó hazai termék (GDP) vármegye és régió szerint [piaci beszerzési áron, millió Ft] (https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0077.html)

Az egy főre jutó GDP Bács-Kiskun vármegyében 5.161 ezer forint, ezzel a 9. helyen áll a rangsorban, mindkét régiós társát jócskán megelőzve. A GDP/fő mutató a régióban 4.967 ezer forint, míg az országos arányszám 6.823 ezer forint. 2010 óta a vármegye egy főre vetített GDP-je az országos átlag százalékában kifejezve (100%) jócskán meghaladja a régiós értéket, azonban ez a különbség 2020 óta kissé csökken, 2022-ben már csak 2,8 százalékponttal magasabb, míg a csúcson, 2015-ben ez a különbség 5,8 százalékpont is volt. 2022-ben a vármegyei egy főre eső GDP az országosnak a 76%-át teszi ki (a 9. legmagasabb a vármegyék és a főváros rangsorában), míg a régiós arány csupán 72,8%-a az országosnak.¹¹

¹¹ Forrás: KSH, Egy főre jutó bruttó hazai termék vármegye és régió szerint https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0078.html

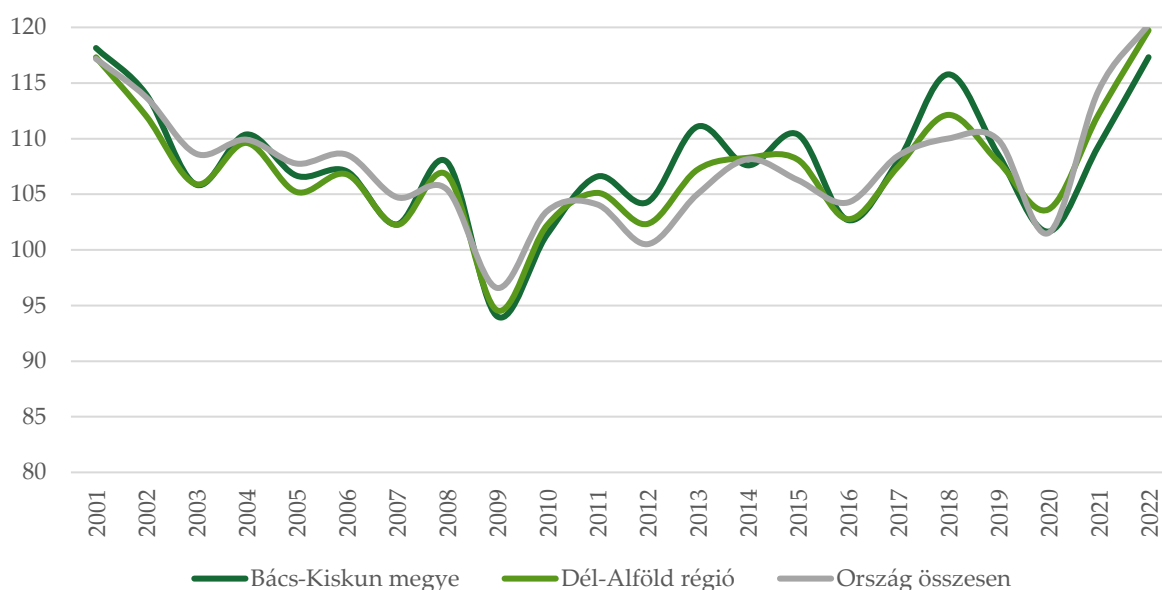
8. ábra: EGY FŐRE JUTÓ BRUTTÓ HAZAI TERMÉK AZ ORSZÁGOS ÁTLAG (100%) SZÁZALÉKÁBAN

Forrás: KSH STADAT (https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0078.html)

A bruttó hozzáadott érték alapján készített vármegyéket és fővárost tartalmazó rangsorban Bács-Kiskun vármegye a hetedik helyet foglalja el, ami a közepesnél fejlettebb vármegyék sorába helyezi a vármegyét. 2022-re azonban a hozzáadott érték volumenbővülése már nem volt ilyen jelentős – bár eleve magas bázisról indult, azonban csak a 17. helyre volt elég, csupán Borsod, Nógrád és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében nőtt kisebb mértékben a hozzáadott érték. Az idősoros adatokból jól látszódik, hogy 2011 és 2018 között jelentős bővülés volt, ekkor ugyanis a vármegyében (2014-et és 2016-17-et kivéve) minden évben a régiós, sőt, az országos ütem felett növekedett a hozzáadott érték volumene. 2020 után a GDP növekedés volumene azonban rendre elmarad az országos és régiós átlagtól.

9. ábra: BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAKULÁSA, ELŐZŐ ÉV=100%

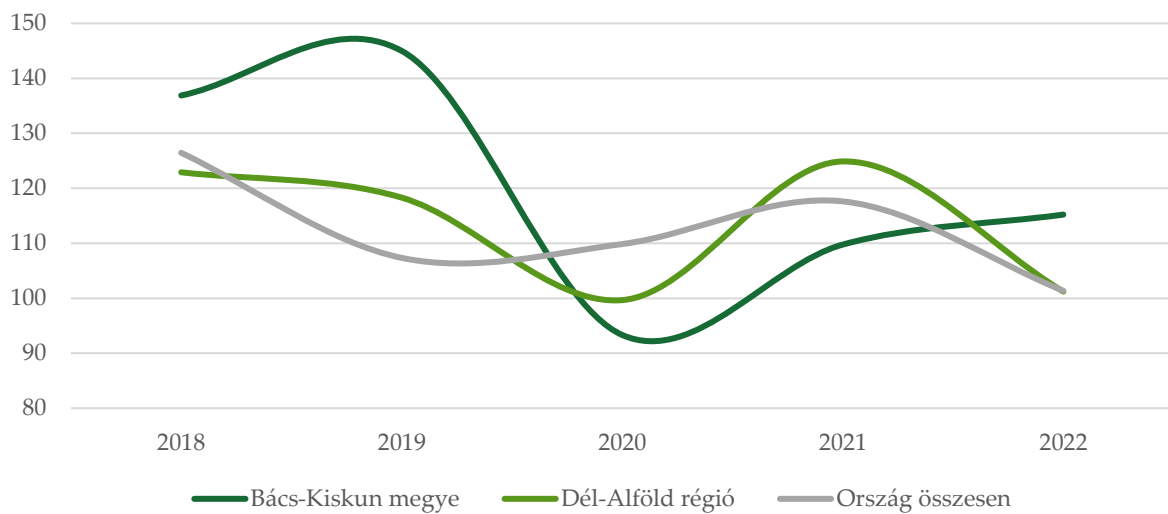

Forrás: KSH, Bruttó hozzáadott érték, GDP, 1 főre jutó GDP (folyó áron) TEÁOR'08, tábla: GPKD04

A kutatás-fejlesztés ráfordításai kapcsán a vármegyék és főváros rangsorában Bács-Kiskun vármegye szintén a 7. helyet foglalja el. Ez viszonylag magas, vállalaton belüli K+F intenzitást jelez, ugyanis, ha az országos átlagnál jelentősen magasabb K+F ráfordítással rendelkező budapesti vállalkozásokat és az itt működő fejlesztési központokat nem számítjuk, akkor a Bács-Kiskun vármegyei vállalkozások adták az összes hazai K+F ráfordítás 7%-át. Ennek dinamikája is jelentős – habár erőteljes ingadozásokat is mutat: 2019-ben 40 százalékponttal volt nagyobb a K+F kiadások bővülése a vármegyében, mint a teljes országban. 2020-ra azonban ez megfordult, de 2022-ben újra dinamikusabb a növekedés, és a vármegye vállalati által finanszírozott ráfordítások növekedése meghaladja az országos növekedést, ami inkább stagnálás.¹²

¹² Forrás: KSH, K+F-költség, K+F-beruházás, K+F-ráfordítás, HA4B01
(<https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>)

10. ábra: ÖSSZES K+F RÁFORDÍTÁS ALAKULÁSA, ELŐZŐ ÉV=100%

Forrás: KSH, K+F-költség, K+F-beruházás, K+F-ráfordítás, tábla: HA4B01

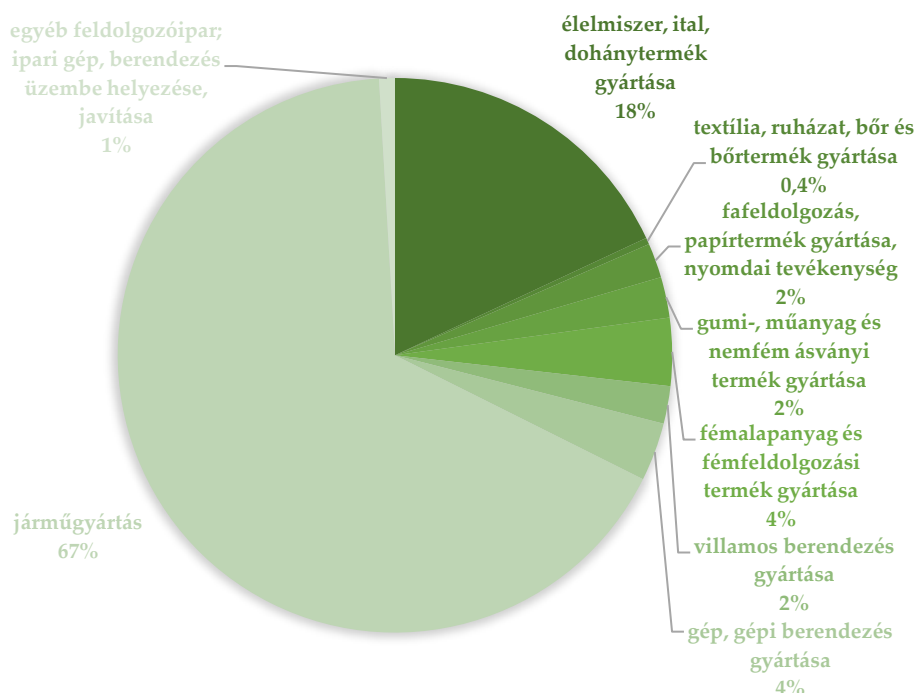
Ipari termelés

Bács-Kiskun vármegye összes ipari termelése 2023-ban a vármegyei székhelyű ipari adatai alapján – Budapestet is beleértve – a 6. helyre elegendő: a vármegye adja az ország termelésének 7,4%-át. Ez az adat a 2023-as országos 5,4%-os csökkenéssel ellentétben 5,1%-os növekedést mutat az előző évhez képest. A vármegye lakosai átlagosan közel másfélszer annyi (44%-kal több) ipari termelést bocsátanak ki, mint az országos átlag.

A vármegyei ipar (víz- és hulladékgazdálkodás nélkül) összes termelése 2023-ban 3.382 milliárd forint volt. Ennek túlnyomó részét (99,92%-a) a feldolgozóipar adja. Az összes feldolgozóipari termelésnek a kétharmadát a járműgyártás adja, ám itt a teljes értékesítés 96%-a export. Az egy évvel korábbi, szintén jelentős bővülés után 2023-ra 18%-kal bővült a vármegyei járműipari kibocsátás. A feldolgozóipar másik nagyobb ágazata az élelmiszeripar, amely 18%-ot tesz ki a vármegye összes feldolgozóipari termeléséből (607 milliárd forint), ennek a felét belföldön értékesítik. Itt azonban 2023-ra közel 9%-kal elmaradt a termelés a 2022-es évitől.¹³

¹³ Forrás: KSH, A vármegyei székhelyű ipar adatai ágazat szerint, 2023. I–IV. negyedév (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/13_ipar.xlsx)

11. ábra: A FELDOLGOZÓIPARI TERMELÉS MEGOSZLÁSA BÁCS-KISKUN VÁRMEGYÉBEN, 2023

Forrás: A vármegyei székhelyű ipar adatai ágazat szerint, 2023. I–IV. Negyedév (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/13_ipar.xlsx)

Az összes ipari értékesítés 8%-kal nőtt 2022-ről 2023-ra a vármegyében, ezen belül az export értékesítés volumene 12%-kal nőtt, míg a belföldi értékesítésé 8,5%-kal csökkent. Az összes ipari exportértékesítés kétharmadát adó járműgyártás exportvolumene 19%-kal nőtt, a belföldi értékesítésé pedig 8%-kal nőtt. Az élelmiszeriparban mind a belföldi értékesítés volumene (12%-kal), mind pedig az exportértékesítésé (6%-kal) visszaesett. Ugyancsak nagymértékben esett a gumi-, műanyag és építőanyagipar termelése (-20,7%), illetve a gépek és gépi berendezések gyártása (-16,9%) is.¹⁴

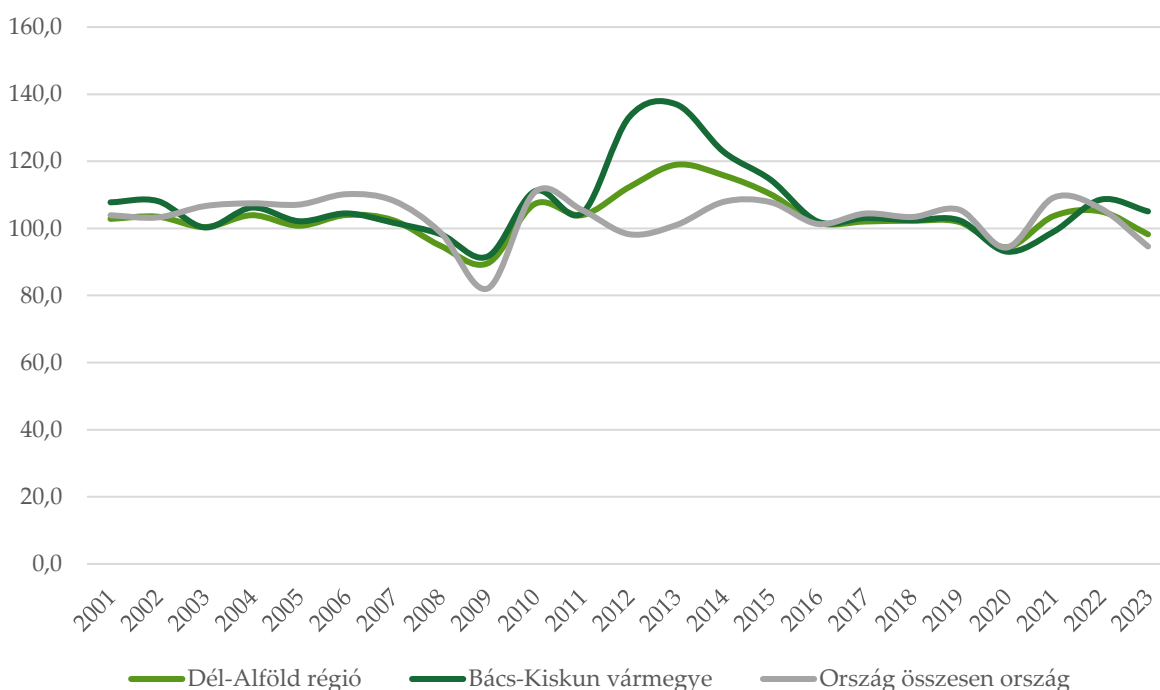
Az ipari termelés volumenindexének alakulása jól követi a régiós és az országos átlagot, kivéve 2012-13-ban, amikor is messze nagyobb bővülés történt, mint az országos mutatóban: a vármegye ipari teljesítményét jelentősen növelte a Mercedes-Benz kecskeméti gyárának megnyitása. A Daimler AG által üzemeltetett gyár márciusban kezdte meg a termelést, és azóta is jelentős hatással van a vármegye gazdasági fejlődésére. A gyár működése közvetlen hatásként jelentősen hozzájárult a vármegye ipari termelésének növekedéséhez, exportképességéhez és technológiai

¹⁴ Forrás: KSH, A vármegyei székhelyű ipar adatai ágazat szerint, 2023. I–IV. negyedév (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/13_ipar.xlsx)

fejlődéséhez, közvetetten pedig az autóipar jelenléte további ipari és technológiai beruházásokat vonzott a régióba.

Némi stagnálás után a mutató értéke a Covid-19 járvány hatására csökkenni kezdett az országos adattal együtt: számos ipari tevékenység lelassult vagy ideiglenesen leállt, ez ellátási láncok megszakadtak, eltöredezték, ami az ipari termelés volumenindexének csökkenéséhez vezetett. Azóta egyfajta konszolidáció látszódik a vármegyei adatokban: A kereslet növekedése és a gyártási folyamatok fokozatos normalizálódása hozzájárult a növekedéshez, az autógyárak (és beszállítóik) visszaálltak a teljes kapacitásra. 2023-ban is stabil, ám csökkenő ütemű növekedést láthatunk a vármegyében, ami jobb eredmény az országos és régiós teljesítményhez képest is. Ez a növekedés a 19 vármegye rangsorában a 3. leginkább növekedő vármegyévé teszi Bács-Kiskunt (Baranya és Komárom-Esztergom után). A termelés volumenét tekintve Bács-Kiskun vármegye 2023-ban az 5. helyen áll.

12. ábra: AZ IPARI TERMELÉS VOLUMENINDEXE TELEPHELY SZERINT (ELŐZŐ ÉV = 100%)

Forrás: KSH, Az ipari termelés értéke és volumenindexe telephely szerint (https://www.ksh.hu/stadat_files/ipa/hu/ipa0020.html)

Építőipar

A vármegyei építőipar teljesítménye (a legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások termelése összehasonlító áron) 2023-ban, összességében lényegében változatlan maradt az előző évihez képest: az összes termelés 396 milliárd forintja csupán 0,1%-kal maradt el az előző évi teljesítménytől, ami az országos szinten tapasztalt 2,5%-os csökkenéshez mérve jobb teljesítményt mutat. Ez a stagnálás két ellentétes folyamatból áll össze: egyrészt a kibocsátás nagyobb részét (57%-át) adó egyéb építmények építésének 5,1%-os volumencsökkenése, másrészt az épületépítések volumenének 7,6%-os emelkedése volt tapasztalható.¹⁵

A vármegye építőiparának dinamikája, amely a régiós adatot is húzza magával, kissé eltér az országos tendenciáktól. 2013-2015 közötti időszakban ez a növekedés meghaladta az országos bővülés ütemét, ám a 2015-ös stagnálás után 2016-ban egy jelentős visszaesés volt látható az építőipari teljesítményben. Ez a visszaesés országos volt, de Bács-Kiskun vármegyét jobban érintette. Ezt követően 2017-ben egy óriási növekedéssel (80%-os bővülés) messze túlszárnyalta a vármegyei bővülés az országos szintet, ami szintén jelentős volt (35%), ám ezt követően fokozatosan csökkent a teljesítmény a covid-járványt megelőző időszakban, ami 2020-ra 10%-os zsugorodást eredményezett. A gazdaság lelassulását követően 2021-re egy jelentős visszapattanást látunk a vármegyében (20%-os növekedés), amely jócskán meghaladja az országos bővülést (5%), ám ennek a visszapattanásnak a lendülete hamar meg is torpan, 2022-ben már ismét 20%-os csökkenést látunk, és 2023-ban is csak stagnálás látható az adatokban.

Összességében az látszódik, hogy a vármegyei építőipar kilengései meghaladják az országos szinteket, akár recesszióról, akár növekedésről van szó.

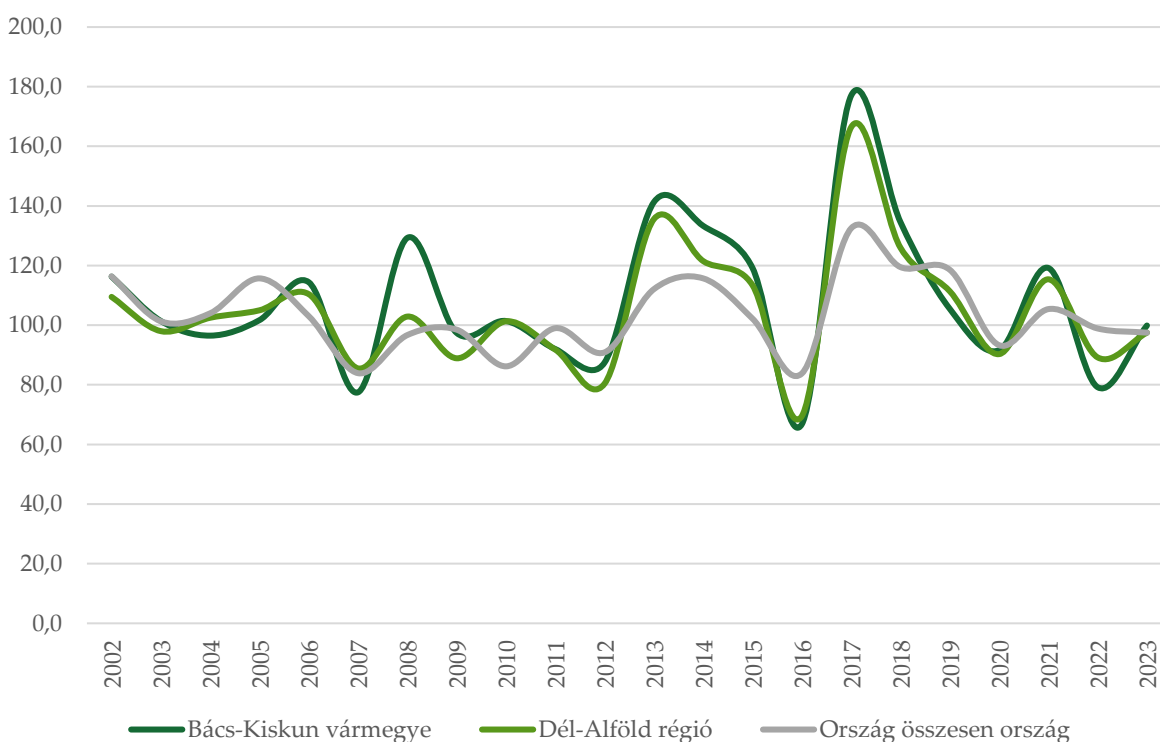
Bács-Kiskun vármegye építőipari termelése az ország összes teljesítményének 7,8%-át adta 2023-ban, ami 0,2 százalékponttal nagyobb, mint 2022-ben, azaz kis mértékben nőtt az eleve nagy országos súlya. Ezzel a teljesítménnyel a 3. helyen áll, csak Budapest főváros és Pest vármegye előzi meg. Ha egy lakosra vetítjük ezt a termelési értéket (804 ezer Ft/fő), akkor a vármegye teljesítménye több, mint 50%-kal haladja meg az országos teljesítményt, ami a főváros után a második legmagasabb egy főre vetített érték.

¹⁵ Forrás: KSH, Az építőipari tevékenység építményfőcsoportok szerint, 2023. I–IV. negyedév (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/15_epitoipar.xlsx)

Az építőipari teljesítmény stagnálása mellett jelentősen csökkent az új szerződések értéke az évkezdettől 2023 végéig: a 383 milliárdos összérték (összehasonlító áron mérve) 7,5%-os visszaesést jelent. Ez két részből tevődik össze: az épületek építésnek szerződésállományai 9,4%-kal nőttek, ezzel szemben a vármegyei építőipar szerkezetében nagyobb súlyt játszó egyéb építmények építésére vonatkozó új szerződésállományok összértéke 15,7%-kal esett vissza. A teljes szerződésállományt vizsgálva a 2023 év évégén meglévő 140 milliárd forintnyi állomány közel 40%-kal kevesebb, mint a 2022 év végén meglévő állomány. Itt az épületekre vonatkozó állomány 12%-kal esett vissza, míg a jóval nagyobb súlyt képviselő egyéb építmények szerződésállománya 44% -kal esett vissza.¹⁶

Az építőipari termelés volumentét tekintve Bács-Kiskun vármegye a vármegyei rangsor 2. helyén áll Pest vármegye után, a növekedés dinamikája kapcsán azonban csak a 8. helyen.

13. ábra: AZ ÉPÍTŐIPARI TERMELÉS VOLUMENINDEXEI (ELŐZŐ ÉV = 100%)

Forrás: KSH Az építőipari termelés értéke és volumenindexei a kivitelező székhelye, vármegye és régió szerint (https://www.ksh.hu/stadat_files/epi/hu/epi0008.html) és Az építőipari termelés értéke és volumenindexe a

¹⁶ Forrás: KSH, Az építőipari tevékenység építményfőcsoportok szerint, 2023. I–IV. negyedév (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/15_epitoipar.xlsx)

Beruházások

2023-ban a Bács-Kiskun vármegyében székhellyel rendelkező gazdasági szervezetek fejlesztési, beruházási tevékenysége az előző évhez képest jelentősen, 31%-kal bővült, ami a második (Komárom-Esztergom vármegye után) legnagyobb növekedés a vármegyék és a főváros körében. Az élénkülésben meghatározó szerepe volt annak, hogy az ipar beruházási volumene 86,7%-kal, ezen belül a feldolgozóiparé 86%-kal emelkedett. Érdekes, hogy a jóval kisebb volument képviselő vendéglátás pedig 80%-ot esett vissza 2022-höz képest. A 2023-as beruházási volumen tekintetében Bács-Kiskun vármegye a 6. helyen áll a főváros és vármegyék rangsorában a maga 515 milliárd forintos beruházási értékével, ami az ország összes beruházásának 4,1%-át tette ki 2023-ban.¹⁷ Az összes beruházás értékéből a legalább 50 főt foglalkoztató vállalatok tették ki a nagyobb részt, részarányuk 54%, ami magasabb az országos szintnél, ami 44% volt 2023-ban. Ez azt jelenti, hogy Bács-Kiskun vármegyében a beruházások nagyobb részét a nagyobb vállalkozások adják. Az egy lakosra jutó beruházási teljesítmény meghaladta az egymillió forintot, ami éppen kétszerese a régiós szomszéd, Békés vármegye teljesítményének, de még a Csongrád vármegyeinek is közel 1,7-szerese, ám még így is kissé az országos átlag alatt marad 20%-kal.

A fejlesztések viszonylag koncentrált képet mutatnak: az összes beruházás 67%-a az iparban történt, ami volumenében is jelentős, 87%-os növekedést jelent az előző évhez képest. A kereskedelembe történő beruházások volumene, ami az összes beruházás 8,4%-át tette ki, 9,3%-kal nőtt, a szállítás, raktározásba történő beruházások viszont, amik összességében 3,8%-ot tesznek ki, 42%-kal estek vissza a vármegyében.

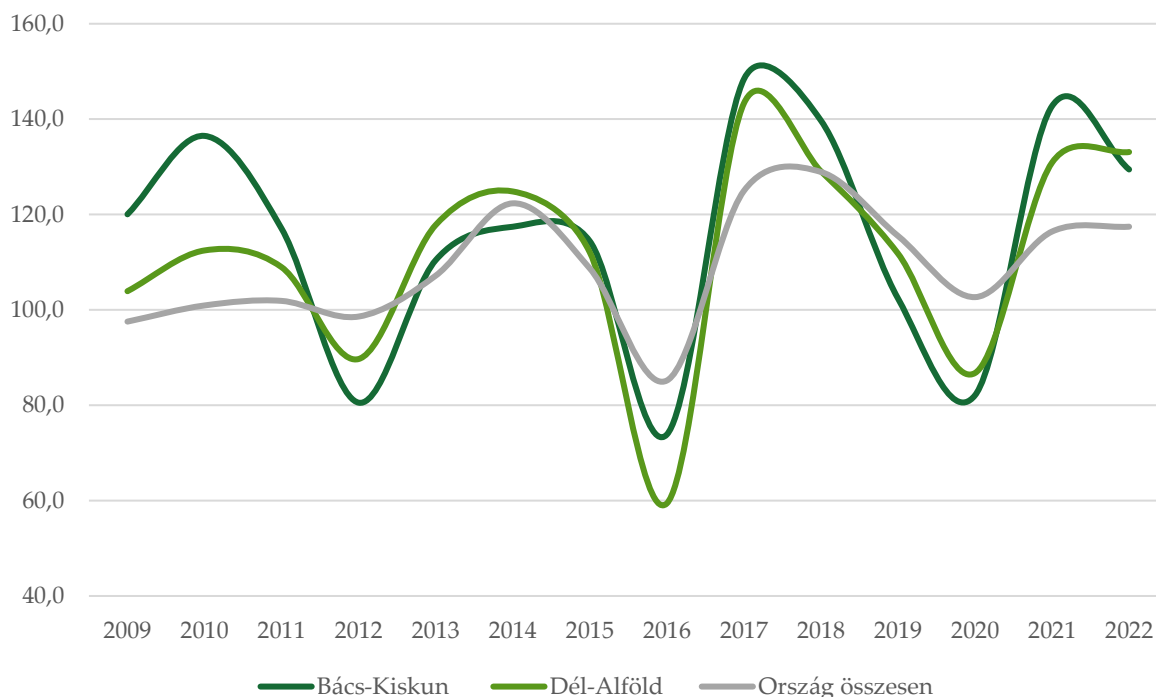
Az agrárium területén történő beruházások kapcsán is jelentősebb visszaesés volt 2023-ban, az összes beruházás 6,9%-át adó mezőgazdaság beruházási volumene 15%-ot esett 2023-ban a vármegyében.

A beruházások dinamikájában az ingatlanfejlesztések (épületek és egyéb építmények) bővülése volt a legjelentősebb: 51%-kal nőtt 2022-höz képest. A gépek, berendezések

¹⁷ Forrás: KSH, A gazdasági szervezetek beruházásainak értéke és indexe gazdasági ágak szerint, 2023. I-IV. negyedév (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/11_beruhazas.xlsx)

és járművek kapcsán a belföldi beruházások volumene 29%-kal esett vissza az előző évhez képest, míg az import beruházás 44%-kal nőtt.¹⁸

14. ábra: BERUHÁZÁSOK VOLUMENINDEXÉNEK ALAKULÁSA (ELŐZŐ ÉV = 100%)

Forrás: KSH, Nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke anyagi-műszaki összetétel szerint (https://www.ksh.hu/stadat_files/ber/hu/ber0007.html)

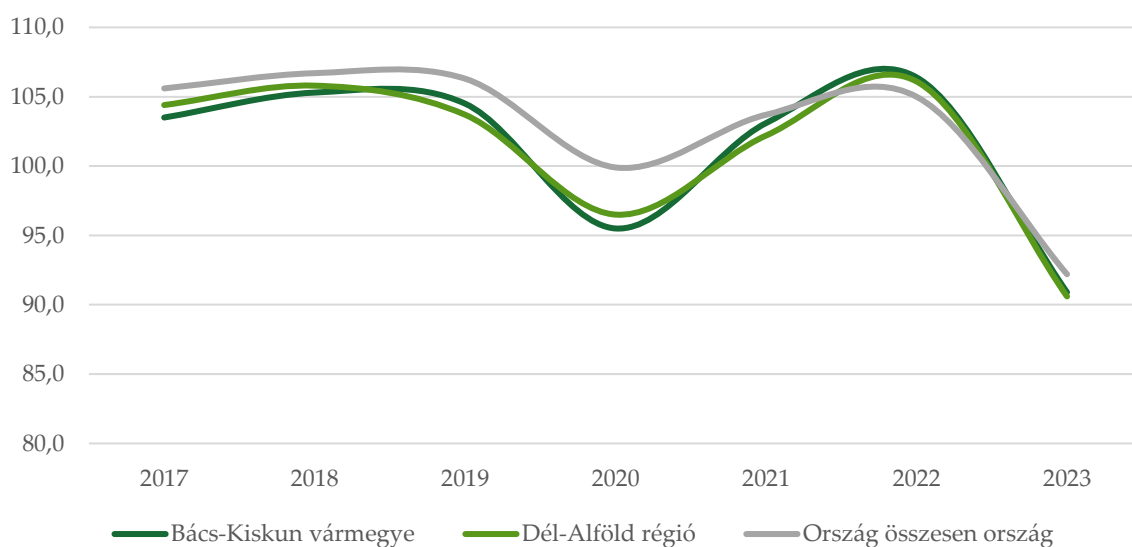
Kiskereskedelem

Bács-Kiskun vármegye kiskereskedelmi üzleteiben 2023-ban, folyó áron mérve 800 milliárd forint értékű forgalom valósult meg, ami az 5. legmagasabb a vármegyék és a főváros rangsorában, az ország összes kiskereskedelmi forgalmának 4,8%-a valósult meg itt. Azonban lakosságarányosan csupán a rangsor második felében, a 12. helyen szerepel a vármegye (évi 1,623 millió Ft/fő, ami az országos átlagnál 7,5%-kal kevesebb). A forgalmi összérték a 2022-es adatokhoz képest 9,1%-kal esett vissza, valamivel nagyobb mértékben, mint ahogyan az az országos adatban látható (országos szinten 8,1% volt a visszaesés 2023-ban). Ez a csökkenés a 7. legnagyobb arányú csökkenés a vármegyék és a főváros rangsorában.¹⁹

¹⁸ Forrás: KSH, A gazdasági szervezetek beruházásai (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/10_beruhazas.xlsx)

¹⁹ Forrás: KSH, A kiskereskedelmi forgalom és kiigazítatlan volumenindexe (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/25_kiskereskedelem.xlsx)

15. ábra: A KISKERESKEDELMI FORGALOM KIIGAZÍTATLAN VOLUMENINDEXE

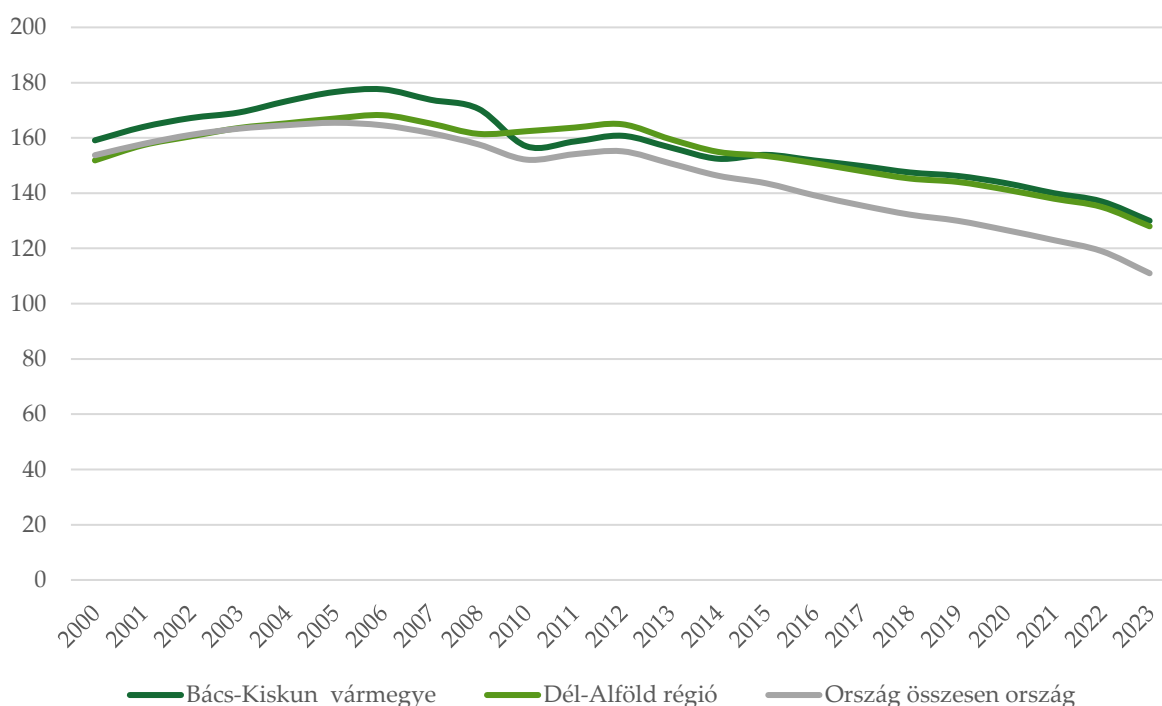

Forrás: KSH, A kiskereskedelmi forgalom és kiigazított volumenindex (https://www.ksh.hu/stadat_files/bel/hu/bel0013.html)

A forgalom az egész országban csökkent, ám a vármegyében volt az 5. legcsekélyebb mértékű ez a visszaesés a vármegyék és a főváros rangsorában. A kiskereskedelmi üzletek száma (6.614 db) alapján (2023. június 30-án) Bács-Kiskun ebben a rangsorban a 3. helyen áll (Budapest és Pest vármegye után), 10.000 lakosra vetítve is ez a helyzet: Tolna és Budapest után Bács-Kiskun a 3. helyen áll (134 üzlet/10.000 lakos). A kiskereskedelmi üzletekkel való ellátottság tekintetében összességében Bács-Kiskun vármegye jobb helyzetben van, mint a régiója és az ország.

A kiskereskedelmi üzletek száma az egész országban, minden vármegyében csökkent 2023-ra, ám ez a csökkenés Bács-Kiskun vármegyében volt a második legcsekélyebb (95,4%-a az előző évinek, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye 95,9%-a után).

16. ábra: TÍZEZER LAKOSRA JUTÓ KISKERESKEDELMI ÜZLETEK SZÁMA

Forrás: KSH, A kiskereskedelmi üzletek száma vármegye és régió szerint, december 31. (https://www.ksh.hu/stadat_files/bel/hu/bel0009.html)

Vállalkozások

A regisztrált gazdasági szervezetek száma 2023 év végén Bács-Kiskun vármegyében 110,5 ezer darab volt, amiből vállalkozás (társas vállalkozás és önálló vállalkozó) 104,5 ezer darab (ezen belül az önálló vállalkozók aránya 82%, ami 2,3%-kal nőtt 2022-höz képest, míg a fennmaradó 18%-ot kitevő társas vállalkozások száma 3,1%-kal csökkent). A vállalkozások számát tekintve 2023-ban 1,3%-kal szerepel több a nyilvántartásban, mint egy évvel korábban, ami az országos stagnáláshoz képest (0,1%-os növekedés) érzékelhető növekedést jelent. Ezzel azon 13 vármegye közé tartozik Bács-Kiskun, ahol nem csökkent a gazdasági szervezetek száma 2023-ra.²⁰

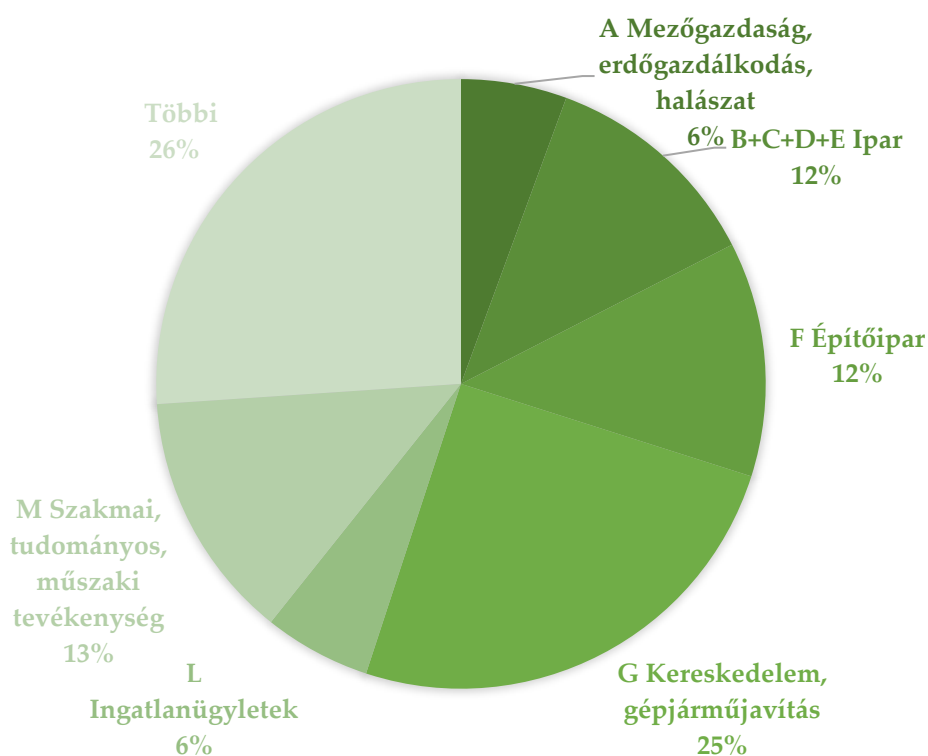
Bács-Kiskun vármegyében a vállalkozások közel fele, 45%-a a mezőgazdaságban működik (Szabolcs-Szatmár-Bereg és Békés vármegye után a harmadik legmagasabb arányban), számuk 1%-kal emelkedett 2022-höz képest. Ezen vállalkozások túlnyomó része önálló vállalkozó (98%), arányuk a mezőgazdaságban a legmagasabb.

²⁰ Forrás: KSH, A regisztrált gazdasági szervezetek száma (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/07_gazdasagi_szervezetek.xlsx)

Társas vállalkozások tekintetében azonban a legnagyobb arányt a 4.776 kereskedelem és gépjárműjavításban tevékenykedő vállalkozás adja, számuk 5%-kal csökkent az előző évihez képest. A vármegye ipari vállalkozásainak száma 2.249 (12%), számuk szintén csökkent az előző évihez képest 2,8%-kal. A szintén 12%-os arányt képviselő építőipari vállalkozások száma azonban alig csökkent, csupán 0,7%-kal kevesebb regisztrált vállalkozás volt a vármegyében 2023-ban, mint 2022-ben.

Ez a tendencia egyébként általános, az iparban működő társas vállalkozások száma országszerte csökkent (kivéve Jász-Nagykun-Szolnok, ahol 0,3%-kal nőtt), csakúgy, mint a kereskedelem és gépjárműjavítás esetében (három vármegye kivételével), az építőipar esetében pedig a vármegyék felében kisebb növekedés, másik felében kisebb visszaesés volt tapasztalható.²¹

17. ábra: TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA BÁCS-KISKUN VÁRMEGYÉBEN A LEGALÁBB 5%-OT ELÉRŐ GAZDASÁGI ÁGAKBAN (2023. DEC. 31.)

Forrás: KSH, A regisztrált gazdasági szervezetek száma gazdasági ág és gazdálkodási forma szerint (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/08_gazdasagi_szervezetek.xlsx)

Bács-Kiskun vármegyében 2023-ban összesen 5.100 vállalkozás alakult, 14%-kal kevesebb, mint 2022-ben. Kedvező folyamat, hogy a 2023-ban megszűnt 3,6 ezer

²¹ Forrás: KSH, A regisztrált gazdasági szervezetek száma gazdasági ág és gazdálkodási forma szerint (https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/08_gazdasagi_szervezetek.xlsx)

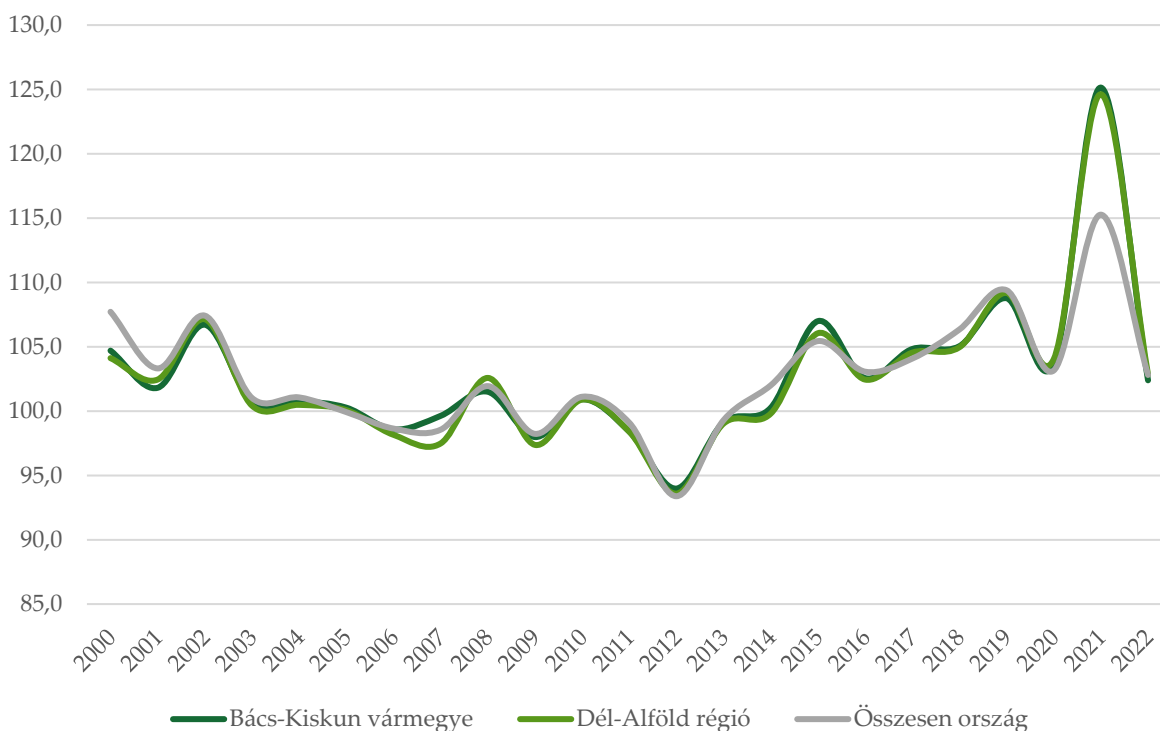
vállalkozás 58%-kal kevesebb, mint a 2022-ben megszűntek száma, ez a csökkenés országos tendencia. A megszűnt egyéni vállalkozások száma is több, mint 50%-kal csökkent az előző évihez képest.²²

Csődeljárás, kényszersztörés, végelszámolás vagy felszámolási eljárás a vármegyei társas vállalkozások 5%-át érintette, ami az egy évvel korábbinál 2,4 százalékponttal kisebb arányt jelöl. A vármegye egyéni vállalkozóinak 16%-a szüneteltette tevékenységét, ami 1,8 százalékponttal növekedett 2023-ra, az országos tendenciának megfelelően.

Az ezer lakosra jutó 212 vállalkozás 11%-kal haladja meg az országos átlagot (192 db), ezzel a főváros és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye után a harmadik helyen áll Bács-Kiskun vármegye.²³

A működő vállalkozások számának dinamikája azonban nagyon jól követi a régiós és országos tendenciát.

18. ábra: MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA (ELŐZŐ ÉV = 100%)

²² Forrás: KSH, Regisztrált gazdasági szervezetek - Újonnan regisztrált szervezetek. (<https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp>) Tábla: VB3A04

²³ Forrás: KSH, Fókuszban a vármegyék – Bács-Kiskun vármegye összehasonlító adatai (2023) (<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/234/bacs234.xlsx>)

JÁRÁSOK

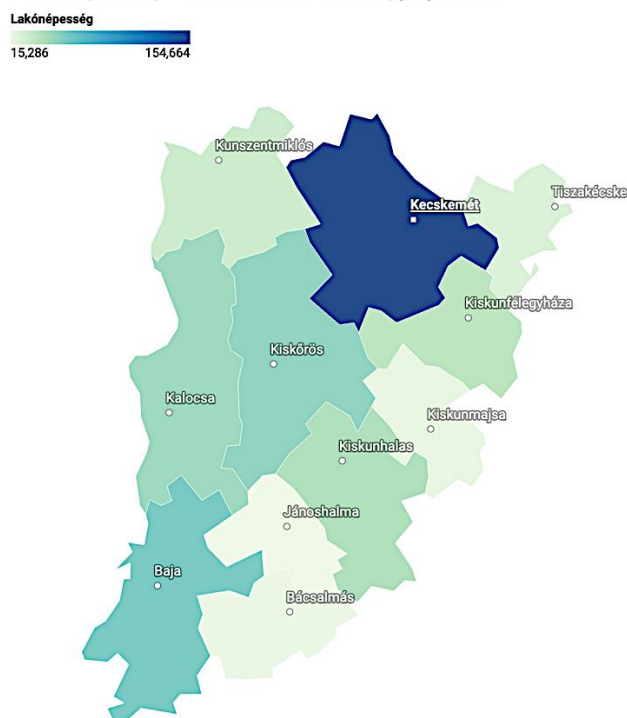
Bács-Kiskun vármegye 11 járásból áll, amelyek a sűrűn lakott városiastól egészen az aprófalvas járásokig változatos képet mutatnak. A Kecskeméti járás, amely a vármegyeszékhelyet is magában foglalja, a régió ipari központja, különösen az autóipar terén, a Mercedes-Benz gyár révén. A Bácsalmási és Bajai járásokban jelentős mezőgazdasági tevékenység folyik, míg a Bajai járás, a Duna közelségének köszönhetően, fontos közlekedési és logisztikai csomópont. A Kalocsai járás történelmi és kulturális jelentőséggel bír, különösen a Kalocsai Érsekség révén. A Kiskőrösi, Kiskunfélegyházi, Kiskunhalasi, és Kiskunmajsai járások szintén erős mezőgazdasági hagyományokkal rendelkeznek, amelyek kiegészülnek feldolgozóipari tevékenységekkel. A Jánoshalmi és Tiszakécskei járásokban a mezőgazdaság mellett egyre nagyobb szerepet kap a helyi turizmus, különösen a termál- és gyógyturizmus. A Kunszentmiklósi járásban a fiatalabb korosztály aránya a legmagasabb, ami dinamizmust hoz a helyi gazdasági, társadalmi és kulturális életbe.

Lakónépesség

Messze a legnagyobb népességű járás a megyeszékhelyet is magában foglaló kecskeméti járás, 50.000 feletti még a Bajai és Kiskőrösi járás is.

19. ábra: JÁRÁSOK LAKÓNÉPESSEGE

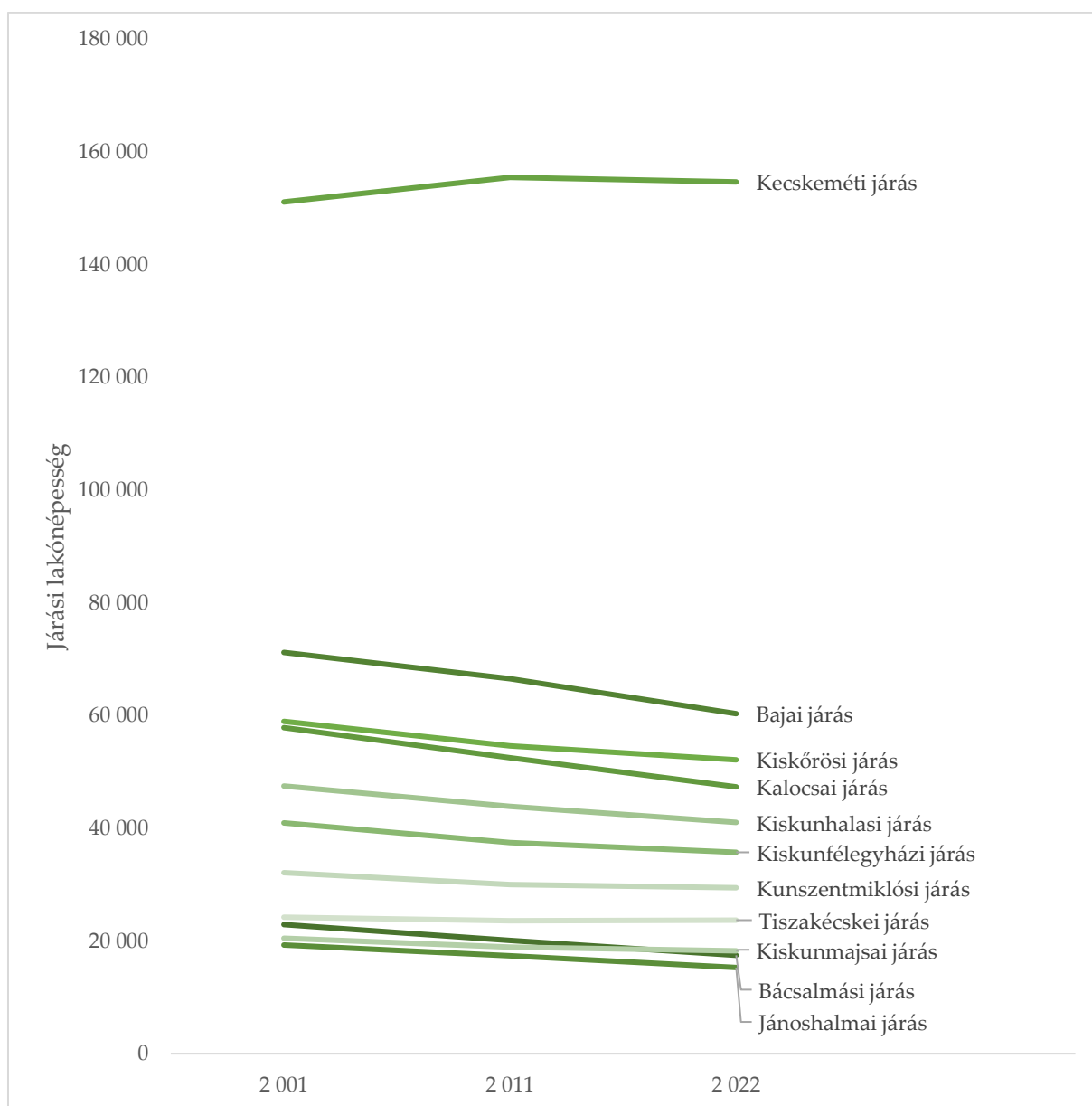
Lakónépesség - Bács-Kiskun vármegye járásai

Forrás: KSH 2022-es népszámlálás adatai ([WBS003](#))

A járáskok lakónépességének változása jól követi az országos tendenciát. Látható, hogy a centrumok felé való közeledés jellemzi a népességet, amely 2011-ig a nagyvárosokban még eltakarta a népességfogyást, mára azonban, a 2022-es népszámlálás adatai alapján, a nagyvárosok is csökkenő trendet mutatnak. Bács-Kiskunban is megfigyelhető ez a trend, 2011-ről 2022-re a legnagyobb arányú lakosságcsökkenést a Bácsalmási járás, a Jánoshalmi járás és a Kalocsai járás szenvedték el, mindenütt 10%-nál nagyobb a veszteség. Egyedül a Tiszakécskei járásban volt némi megtorpanás (0,4%-os emelkedés figyelhető meg 2011 óta). A trend még drasztikusabb, ha 2001-től tekintjük a változásokat, a Bácsalmási és a Jánoshalmi járás ez idő alatt népességének 24 és 20%-át veszítette el.

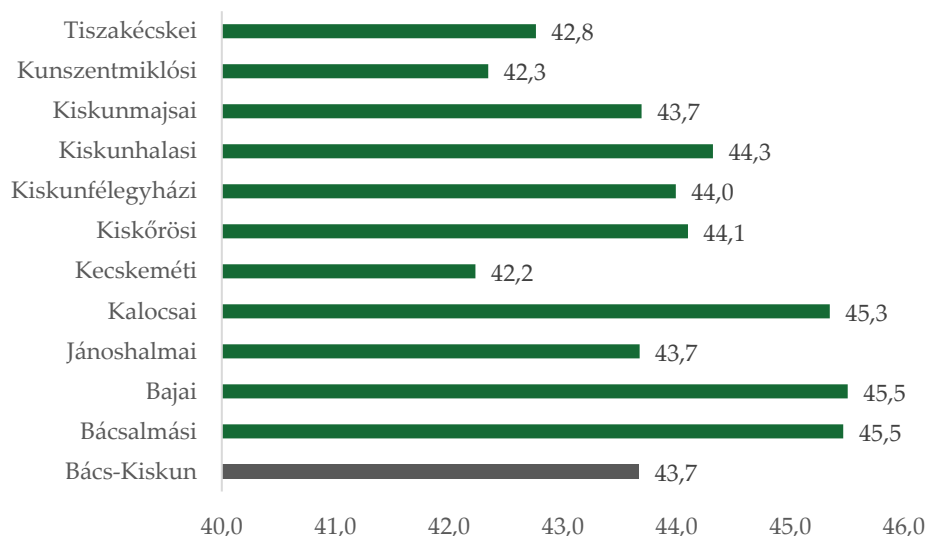
20. ábra: JÁRÁSOK LAKOSSÁGÁNAK VÁLTOZÁSA

Forrás: KSH 2001-es, 2011-es és 2022-es népszámlálás adatai ([WBS003](#))

A járások korfáit megvizsgálva láthatjuk, hogy az átlagéletkorok a vármegyei 44 év körül szóródnak, kissé fiatalabb a Kunszentmiklósi és a Kecskeméti járás, kissé idősebb pedig a Bácsalmási, Bajai és Kalocsai járás. A 11 járás közül 8-ban az átlagéletkor összességében meghaladja az országos átlagéletkort (43 év).

21. ábra: JÁRÁSOK ÁTLAGÉLETKORA

Forrás: KSH 2022-es népszámlálás adatai ([WBS003](#))

A 10 évnél fiatalabbak aránya a Kunszentmiklósi járásban a legmagasabb (11,3%), a Bajai, Kalocsai és Kiskunhalasi járásokban pedig a legalacsonyabb, itt 9% alatt van. A 60 éves kor feletti aránya azonban a Bácsalmási, Bajai és Kalocsai járásokban emelkedik 30% fölé.

A korösszetétel vizsgálata arra utal, hogy a vármegyében a legfiatalosabb járás a Kunszentmiklósi, a Tiszakécskei és a Kiskunmajsai járás, itt a vármegye átlagnál magasabb a fiatalok aránya, míg a Bácsalmási, a Bajai és a Kalocsai járás inkább öregebb korösszetételű. Ez a demográfiai eloszlás rámutat arra, hogy a Kunszentmiklósi járásban, ahol magasabb a fiatalok aránya, potenciálisan dinamizmust és növekedési lehetőségeket hordoz magában, míg a Bácsalmási járásban, ahol magasabb az idősebbek aránya, kihívásokat jelenthet majd az egészségügyi és szociális ellátás terén, valamint a munkaerőpiaci utánpótlásban.

Oktatás

A járások oktatási szintjei is kissé eltérő képet mutatnak. Az alábbi táblázatból kitűnik, hogy az általános iskola 8. évfolyamát befejezők aránya a Bácsalmási járásban a legmagasabb, míg az egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya a Kecskeméti járásban a legmagasabb. Ez arra utalhat, hogy a felsőoktatási intézményekhez való hozzáférés és a felsőoktatásba való bejutás esélyei eltérőek a különböző járásokban, a centrumhoz közelebb nagyobb arányban vannak magasabb iskolai végzettségűek. Több járásban is a vármegyei átlag felett van a szakmai képesítéssel rendelkezők aránya, ilyen a Bácsalmási, a Jánoshalmi, a Kalocsai, a Kunszentmiklósi és a

Tisza­kécskei járás is. Ezen járások egyébként az országos átlagnál (18,1%) is nagyobb arányban rendelkeznek ilyen végzettségű lakosokkal. A 198 járás és Budapest kerületei rangsorban a Bácsalmási a 30., a Kalocsai a 31., a Kunszentmiklósi járás a 39. helyen szerepel.

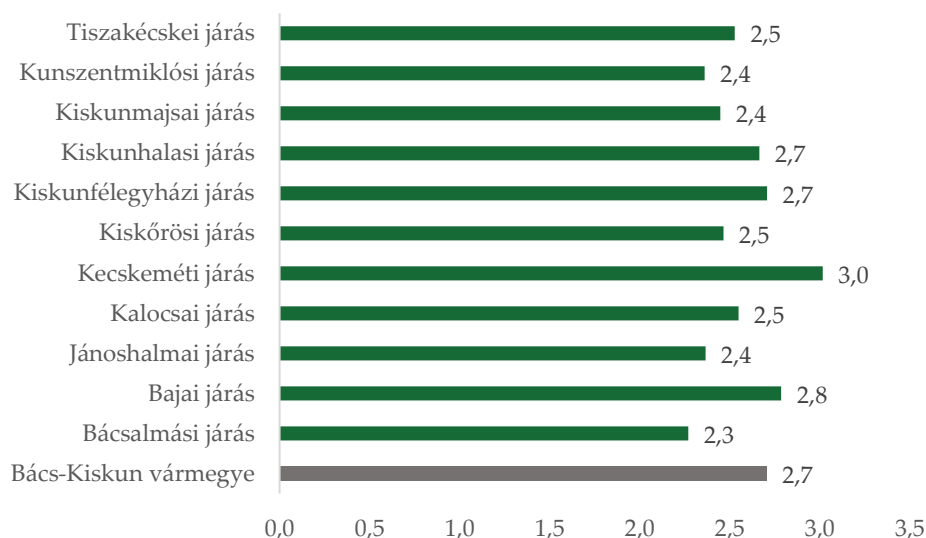
22. ábra: LEGMAGASABB BEFEJEZETT ISKOLAI VÉGZETTSÉGGEL RENDELKEZŐK ARÁNYA, SZÁZALÉK

Járás	Általános iskola 8. évfolyamnál alacsonyabb	Általános iskola 8. évfolyam	Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi	Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	7 évesnél fiatalabb személy
Bács-Kiskun vármegye	9,8	22,0	21,8	25,7	13,8	6,9
Bácsalmási	10,3	29,4	25,1	21,3	7,7	6,2
Bajai	8,8	20,3	22,9	26,9	15,1	6,0
Jánoshalmi	10,9	26,6	24,6	22,4	8,6	7,0
Kalocsai	9,0	23,9	25,1	24,3	11,5	6,2
Kecskeméti	9,7	18,5	18,2	27,4	18,9	7,4
Kiskőrösi	10,5	25,5	23,8	23,0	10,2	7,0
Kiskunfélegyházi	9,0	21,4	21,4	28,1	13,2	6,9
Kiskunhalasi	10,5	22,5	21,1	26,8	12,8	6,2
Kiskunmajsai	11,1	25,5	22,9	23,6	9,6	7,3
Kunszentmiklósi	10,2	25,7	24,7	23,1	8,0	8,2
Tisza­kécskei	10,2	22,7	24,5	24,3	10,4	7,8

Forrás: KSH 2022-es népszámlálás adatai ([WBS003](#))

Ha ezekből a megoszlásokból képezünk egy iskolázottsági mutatót (ahol a befejezett 8. osztály 1 pontot ér, a szakmai oklevél 2 pontot, az érettségi 3 pontot, a diploma pedig 6 pontot, majd ezek súlyozott átlagát vesszük), akkor jól látható, hogy a Kecskeméti járásban a legmagasabb az iskolázottság, míg szintén a magasabban iskolázott járások közé tartozik a Kiskunhalasi, a Kiskunfélegyházi és a Bajai, a Bácsalmási pedig a legalacsonyabban iskolázott járása a vármegyének.

23. ábra: JÁRÁSOK ISKOLÁZOTTSÁGI MUTATÓJA (0-6)

Forrás: KSH 2022-es népszámlálás adatai ([WBS003](#))

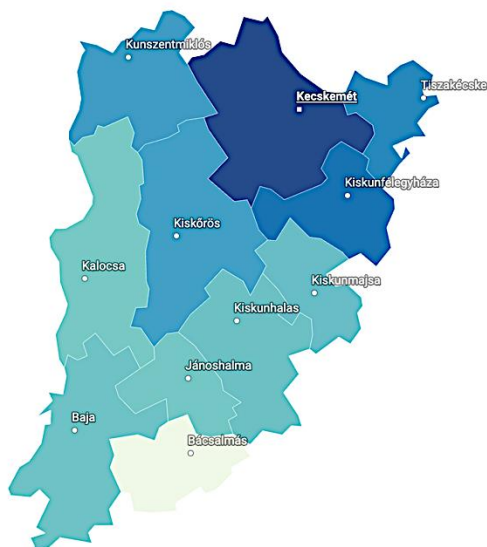
Gazdasági aktivitás

A gazdasági aktivitás tekintetében a foglalkoztatási ráta 42-51% között alakul a vármegye járásaiban. Jól látható, hogy a centrumtól távolodva a mutató értéke csökken, legalacsonyabb a Bácsalmási járásban (42%). A munkanélküliségi ráta ezzel ellentétben alakul, azzal az eltéréssel, hogy a Kiskunfélegyházi járásban a legalacsonyabb a mutató értéke, ami 2,1 és 2,9 mozog.

24. ábra: BÁCS-KISKUN VÁRMEGYE JÁRÁSAINAK GAZDASÁGI AKTIVITÁSA

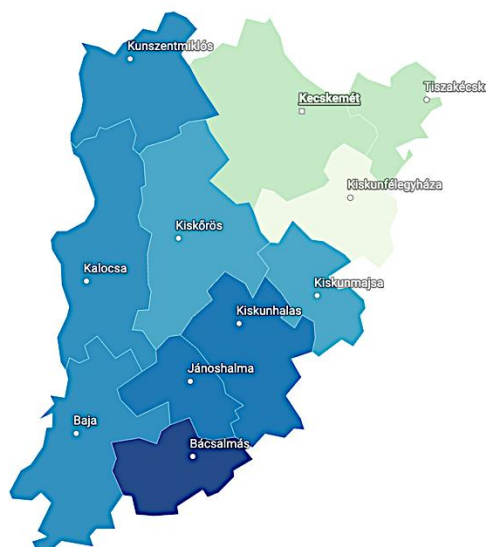
Gazdasági aktivitás - Bács-Kiskun vármegye járásai

Foglalkoztatottak aránya
41.9 51.1

Gazdasági aktivitás - Bács-Kiskun vármegye járásai

Munkanélküliek aránya
2.1 2.9

Forrás: KSH 2022-es népszámlálás adatai ([WBS003](#))

Keresetek

A vármegyében 2023-ban a bruttó havi átlagkeresetek összege 480 ezer forint volt, ami az országos átlagkeresetnek (571 ezer Ft) a 84%-a. A vármegyében egyedül a Kecskeméti járásban haladják meg az átlagbérek az országos szintet, itt közel 580 ezer forint bruttó bért kap egy munkavállaló. A bérek a legalacsonyabbak a Bácsalmási járásban, az itt járó átlagos bruttó bér nem éri el a 420 ezer forintot, ami az országos átlagnak csupán a 73%-a.²⁴

Ezek a bér adatok érdekes összefüggéseket mutatnak a vármegye járásainak egyéb adataival:

- Általában elmondható, hogy azokban a járásokban, ahol magasabb az egyetemi végzettséggel rendelkezők aránya, ott a bérek is magasabbak. Például a Kecskeméti járásban, ahol a legmagasabb az egyetemi végzettséggel rendelkezők aránya (18,9%), a bérek is a legmagasabbak (577.288 Ft).

²⁴ Forrás: Központi Statisztikai Hivatal (www.ksh.hu) Teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a munkavállalók lakcíme szerint, 2019-2023 (Ft/fő/hó) egyedi kérésre összeállított táblázatos adatállomány

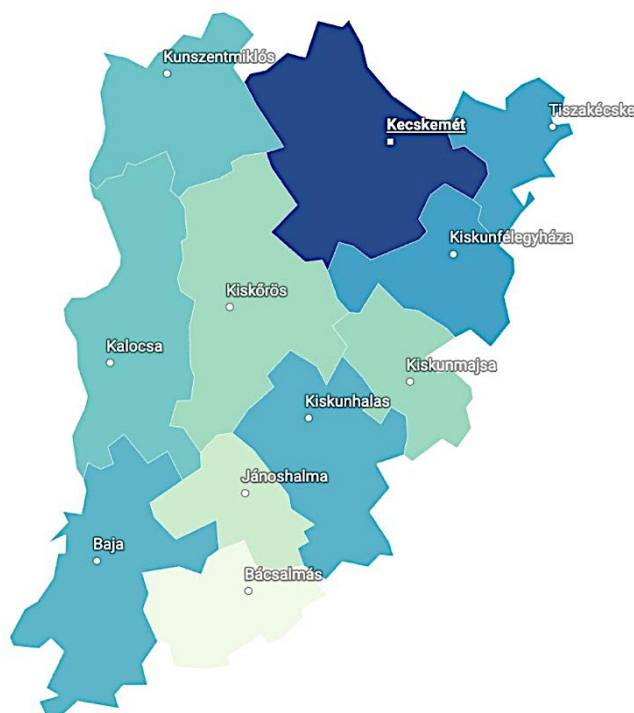
- Magasabb bérek általában magasabb foglalkoztatottsággal járnak. A Kecskeméti járás, ahol a legmagasabbak a bérek, a foglalkoztatási arány is a legmagasabb (51,1%).
- Azokban a járásokban, ahol magas az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya, gyakran magasabb a munkanélküliségi ráta is. Például a Bácsalmási járásban az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (29,4%) a legmagasabb, és a munkanélküliségi ráta is magasabb (2,9%).
- Azokban a járásokban, ahol magasabb a fiatalabb korosztály aránya, a bérek általában magasabbak. Például a Kecskeméti járásban, ahol a 10 évesnél fiatalabbak aránya a legmagasabb (10,5%), a bérek is a legmagasabbak (577.288 Ft).
- Az idősebb korosztály aránya gyakran magasabb azokban a járásokban, ahol alacsonyabb az egyetemi végzettséggel rendelkezők aránya. Például a Bácsalmási járásban, ahol az egyetemi végzettséggel rendelkezők aránya alacsony (7,7%), az idősebb korosztály aránya magas (32,1%).

25. ábra: ÁTLAGKERESETEK ALAKULÁSA BÁCS-KISKUN VÁRMEGYE JÁRÁSAIBAN

Átlagkeresetek - Bács-Kiskun vármegye járásai

Teljes munkaidőben
alkalmazásban állók bruttó
átlagkeresete a munkavállalók
lakcíme szerint (Ft/fő/hó)

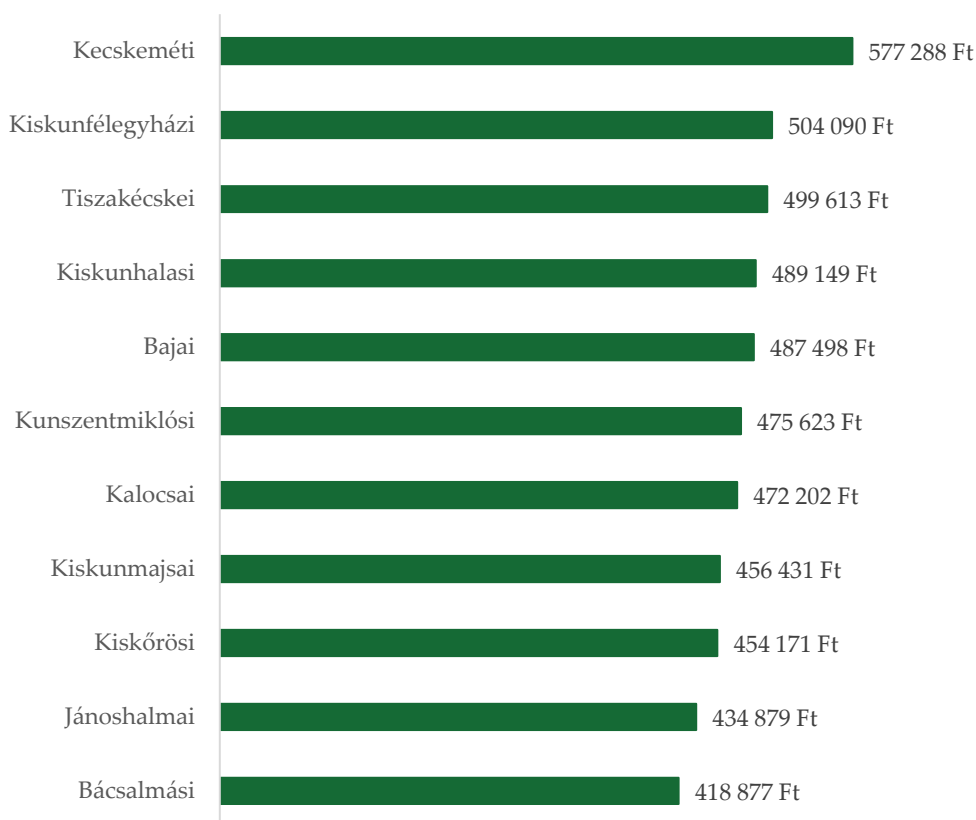
418,877 577,288

Forrás: KSH, Teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a munkavállalók lakcíme szerint, 2019-2023 (Ft/fő/hó) egyedi kérésre összeállított táblázatos adatállomány

Az átlagkeresetek közötti eltéréseket az alábbi ábra szemlélteti. Látható, hogy a Kecskeméti járás kiemelkedik a többihez képest, az átlagbérek pedig a Bácsalmási járásban a legalacsonyabbak a vármegyében.

26. ábra: ÁTLAGKERESETEK ALAKULÁSA BÁCS-KISKUN VÁRMEGYE JÁRÁSAIBAN, 2023

Forrás: KSH, Teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a munkavállalók lakcíme szerint, 2023 (Ft/fő/hó) egyedi kérésre összeállított táblázatos adatállomány

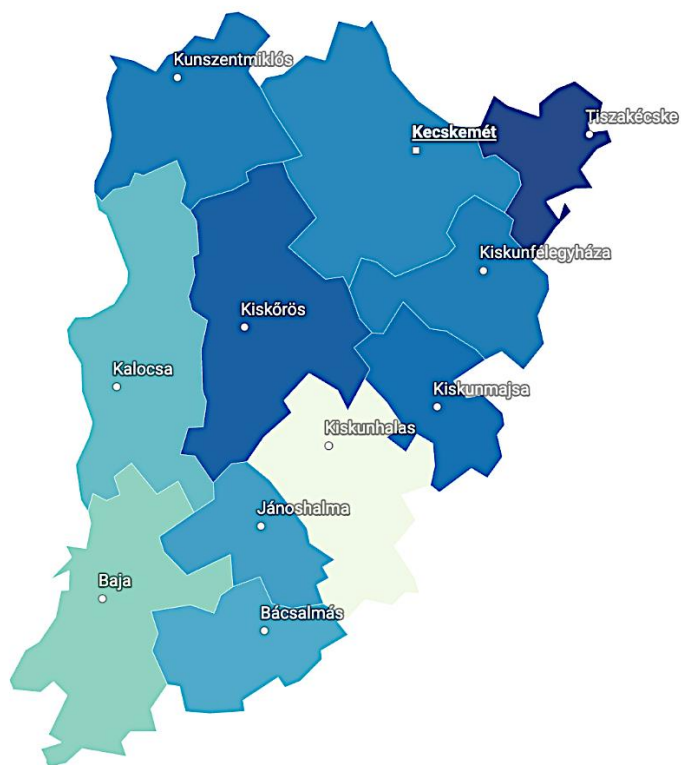
Az átlagkeresetek növekedési üteme az előző évhez képest (2022-ről 2023-ra) árnyaltabb képet festenek a vármegyéről. A Tiszaújvárosi járás esetében volt a legmagasabb arányú a bérnövekedés, itt meghaladta a 15%-os emelkedést a bérek változása. Viszonylag magas volt még az emelkedés a Kiskőrösi, a Kiskunmajsai, a Kiskunfélegyháziban és a Kunszentmiklósi járásban is, ezekben 14%-ot meghaladó emelkedés volt 2023-ra. Legcsekélyebb mértékű javulás a Kiskunhalasi járásban volt, az egyetlen a vármegyei járások közül, ahol nem érte el a növekedés a 12%-ot. Tekintve, hogy az országos átlagos növekedés 14,1% volt, a vármegye járosaiból 5 esetében átlag feletti volt a bérnövekedés.

27. ábra: ÁTLAGBÉREK NÖVEKEDÉSE 2023-BAN

Átlagkeresetek növekedése - Bács-Kiskun vármegye járásai

Teljes munkaidőben
alkalmazásban állók bruttó
átlagkeresete a munkavállalók
lakcíme szerint (Ft/fő/hó)
előző év=100%

111.8 115.1

Forrás: KSH, Teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a munkavállalók lakcíme szerint, 2019-2023 (Ft/fő/hó) egyedi kérésre összeállított táblázatos adatállomány

Járások fejlettsége

A járások vizsgált mutatói alapján Bács-Kiskun vármegye 11 járását 3 csoportba lehet sorolni:

1. **Magas fejlettségű járások:** Ezek a járások kiemelkednek a magas béreikkel és foglalkoztatottságukkal, valamint az alacsony munkanélküliségi rátáikkal. Az itt élők között sokan rendelkeznek egyetemi végzettséggel, ami hozzájárul a magasabb életminőséghez és gazdasági teljesítményhez.

Jellemzők: Magas bérek, magas foglalkoztatottság, alacsony munkanélküliség, magas egyetemi végzettség aránya.

- Kecskeméti járás
- Kiskunfélegyházi járás

2. **Közepesen fejlett járások:** Ezekben a járásokban a gazdasági mutatók általában közepesek vagy magasak, de nincs kiugróan magas vagy alacsony értékük, stabil gazdasági helyzetben vannak, de van még tér a fejlődésre, különösen az oktatás és foglalkoztatás terén.

Jellemzők: Közepes vagy magas bérek, közepes vagy magas foglalkoztatottság, közepes munkanélküliség, közepes vagy magas egyetemi végzettség aránya.

- Bajai járás
- Kalocsai járás
- Kiskőrösi járás
- Kiskunhalasi járás
- Kiskunmajsai járás
- Kunszentmiklósi járás
- Tiszakécskei járás

3. **Alacsonyabb fejlettségű járások:** az alacsonyabb bérek és magasabb munkanélküliség jellemző. Az alacsonyabb iskolai végzettség aránya is magasabb, ami korlátozza a gazdasági növekedés és a foglalkoztatási lehetőségek bővülését.

Jellemzők: Alacsony vagy közepes bérek, közepes foglalkoztatottság, közepes vagy magas munkanélküliség, alacsony egyetemi végzettség aránya.

- Bácsalmási járás
- Jánoshalmi járás

28. ábra: JÁRÁSI PROFILOK

Járások	Bérek szintje	Bérek növekedési üteme	Foglalkoz- tatottság	Munkanélkü- liség	Alacsony iskolai végzettség aránya
Bácsalmási	alacsony	közepes	közepes	közepes	magas
Bajai	közepes	közepes	magas	alacsony	közepes
Jánoshalmi	közepes	közepes	közepes	közepes	magas
Kalocsai	közepes	közepes	közepes	közepes	közepes
Kecskeméti	magas	közepes	magas	alacsony	közepes
Kiskőrösi	magas	magas	magas	alacsony	közepes
Kiskunfélegyházi	magas	magas	magas	alacsony	közepes
Kiskunhalasi	közepes	közepes	közepes	közepes	magas
Kiskunmajsai	közepes	magas	közepes	közepes	magas
Kunszentmiklósi	közepes	magas	magas	közepes	magas
Tiszaújvárosi	magas	magas	magas	alacsony	közepes

Forrás: GVI számítások fent bemutatott KSH adatok alapján

Vállalkozások

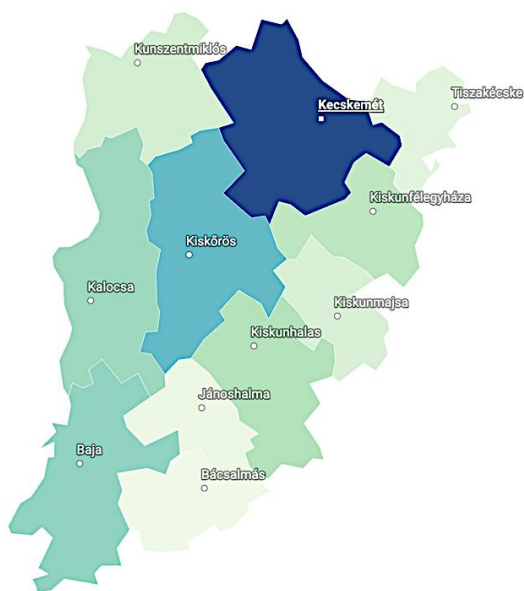
A vármegyében a legmagasabb vállalkozássűrűség a vármegyeszékhelyen, a Kecskeméti járásban található, körülbelül fele annyi cég működik a Kiskőrösi kistérségben, míg a vállalkozások és vállalkozók másik fele (56%-a) a többi járásban szóródik szét, amelyek közül a Kalocsa és a Bajai járásban található még körülbelül 10-10 százaléknyi. Mind a regisztrált vállalkozások, mind pedig a vállalkozók száma néhány százalékot csökkent 2022-re az előző évhez képest.

29. ábra: A REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK ÉS VÁLLALKOZÓK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA A VÁRMEGYÉBEN

Vállalkozások - Bács-Kiskun vármegye járásai

Regisztrált vállalkozások
száma

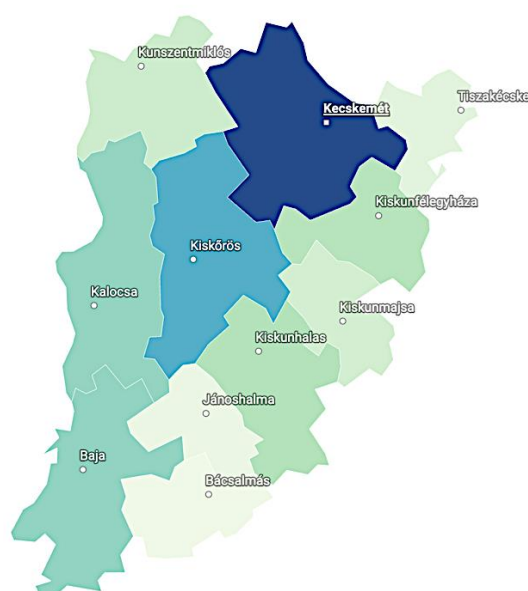
3,317 30,983

Vállalkozások - Bács-Kiskun vármegye járásai

Regisztrált önálló vállalkozók
száma

2,931 22,969

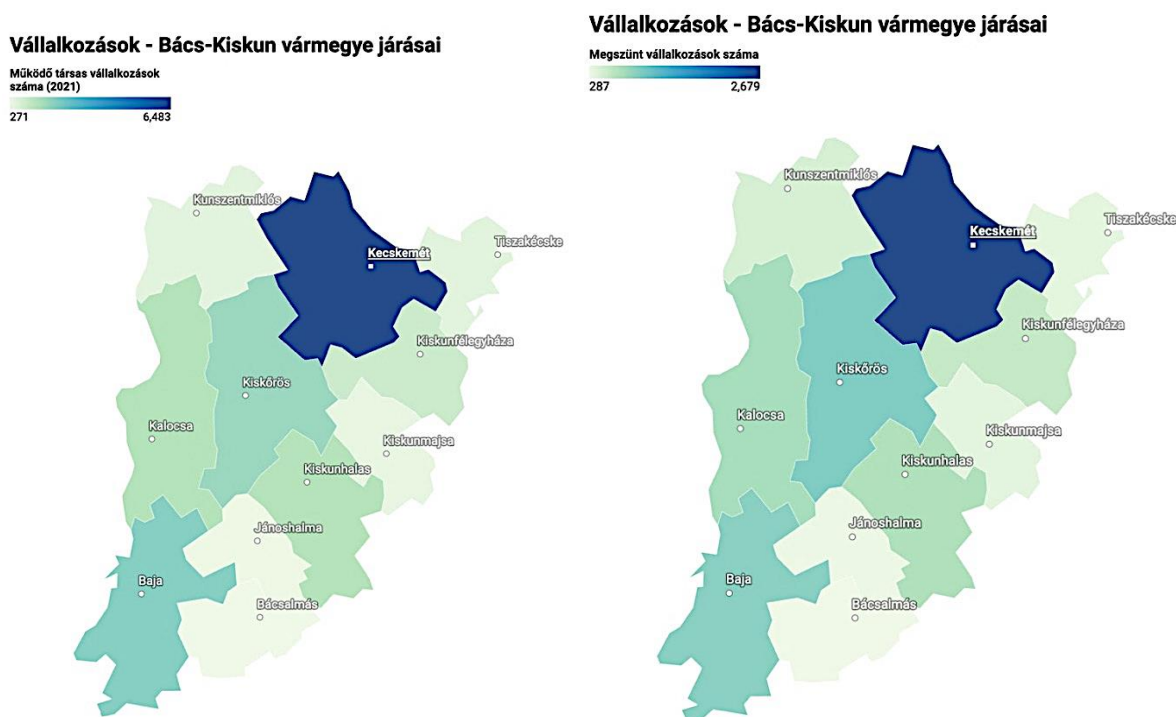

Forrás: KSH – Éves településstatisztikai adatok 2022-es településszerkezetben – Tábla: [TA2022](#)

A működő társasvállalkozások tekintetében kissé koncentráltabb a kép: 41%-uk a Kecskeméti járásban működik, míg 13% a Bajai és 11% a Kiskőrösi járásban. A Bácsalmási és a Jánoshalmi járásra a vármegyei vállalkozásoknak kevesebb, mint a 2%-a jut.

A megszűnt vállalkozások számának alakulása arányaiban hasonló képet mutat, mint a működő vállalkozásoké: legnagyobb számban a Kecskeméti járásban szűntek meg, hiszen itt is volt a legtöbb.

30. ábra: MŰKÖDŐ ÉS MEGSZŰNT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA A VÁRMEGYÉBEN

KSH – Éves településstatistikai adatok 2022-es településszerkezetben – Tábla: [TA2022_W](#)

A megszűnő vállalkozások száma az országos tendenciának megfelelően 2022 és 2023-ban jelentősen nőtt az előző évhez képest, a mutatóban 2-300%-os emelkedés figyelhető meg. Legnagyobb mértékű a megszűnés növekedése a Jánoshalmi járásban volt, itt a 2021-es 109 megszűnést 2022-ben 314 követte. Hasonlóan magas ennek a mutatónak az értéke a Bácsalmási és a Kiskőrösi járás esetében is, csakúgy, mint a Kiskunmajsai járást tekintve, ám a Kiskőrösi járás esetében nem csak a növekedés aránya, de a volumen is igen magas, 2022-ben itt több mint 1.000 vállalkozás szűnt meg. A megszűnések előző évhez viszonyított aránya ebben az időszakban a vármegye összes járásában meghaladta az országos átlagot (159%).

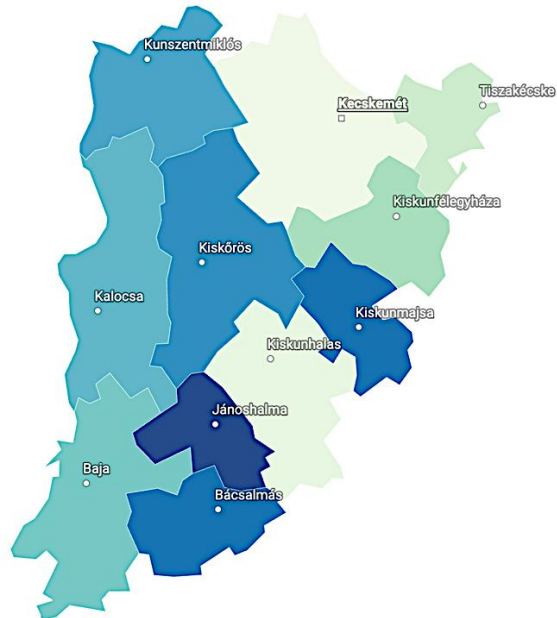
Az időbeni tendenciákat vizsgálva látható, hogy 2017-ben és 2022-ben ugrott meg nagyon a megszűnt vállalkozások száma az előző évihez képest, ekkor a Bácsalmási, Kiskunmajsai és Jánoshalmi járásokban meghaladta a növekedés a 200%-ot. Ugyanakkor 2018-ban és 2021-ben jellemzően csökkentek a megszűnések számai a legtöbb járásban. Érdekes, hogy a Jánoshalmi és Kiskunmajsai járások viszonylag nagy kilengéseket mutatnak pozitív és negatív irányban is.

A kép 2023-ra sokat javult: a vármegye összes járásában csökkent a megszűnt vállalkozások száma, az előző évhez képest 50-70%-kal is.

31. ábra: MEGSZÜNT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA 2022-RE

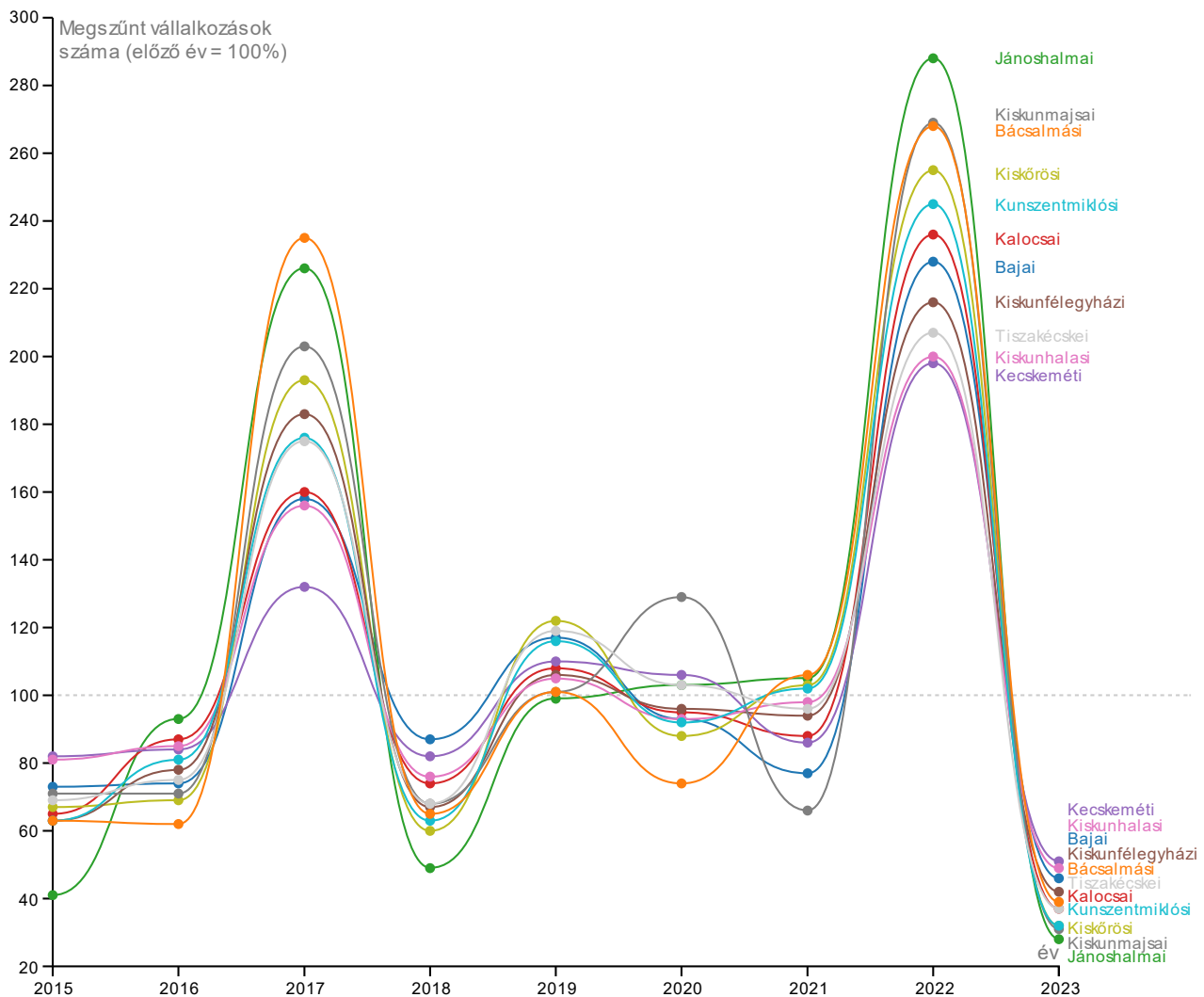
Vállalkozások - Bács-Kiskun vármegye járásai

Megszűnt vállalkozások
számának változása, 2022
(2021=100%)

Forrás: KSH - STADAT

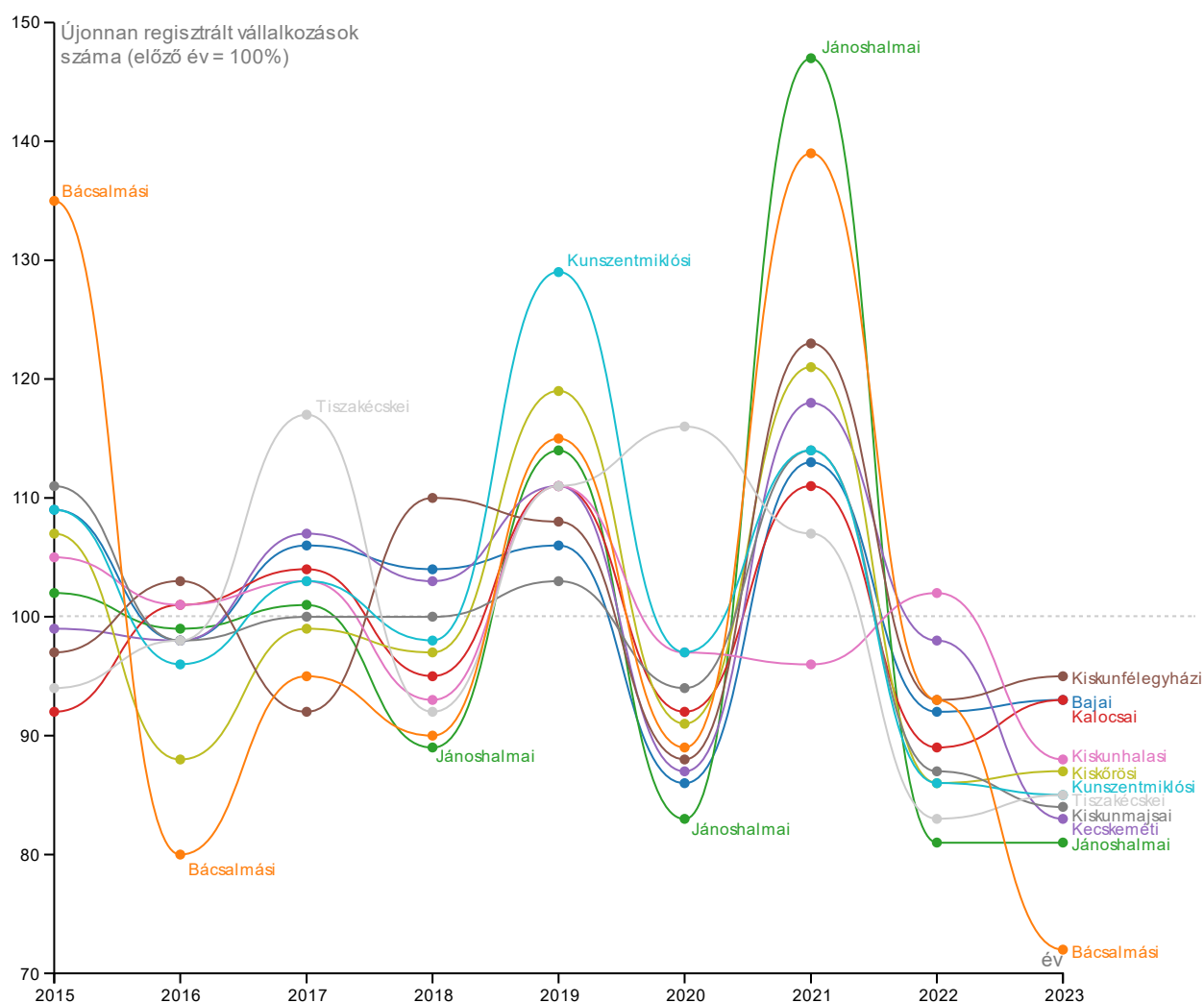
32. ábra: MEGSZŰNT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA, ELŐZŐ ÉV = 100%

Forrás: KSH – Megszűnt önálló és társas vállalkozások száma járásonként (2014-2023) – egyedi kérésre összeállított táblázatos adatállomány

Az újonnan alapított vállalkozások számának alakulása nagyobb változatosságot mutat a vármegye járásai között. Látható, hogy 2019-ben és 2021-ben nőtt jelentősebb arányban a számuk, itt is kiemelkedik a Kunszentmiklósi és a Jánoshalmi, illetve a Bácsalmási járás. Ugyanakkor 2016-ban, 2020-ban és 2022-23-ban is csökkenő trendet láthatunk az adatokban, a Kiskunhalasi (2022) járás kivételével 2022 óta minden járásban csökkent az újonnan alapított vállalkozások száma, legnagyobb mértékben a Bácsalmási járásban, ahol 2021-ben még 2015 óta a második legnagyobb arányú növekedést láttuk.

33. ábra: ÚJONNAN ALAPÍTOTT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA, ELŐZŐ ÉV = 100%

Forrás: KSH – Újnan regisztrált önálló és társas vállalkozások száma járásonként (2014-2023) – egyedi kérésre összeállított táblázatos adatállomány

KÉRDŐÍVES KUTATÁS

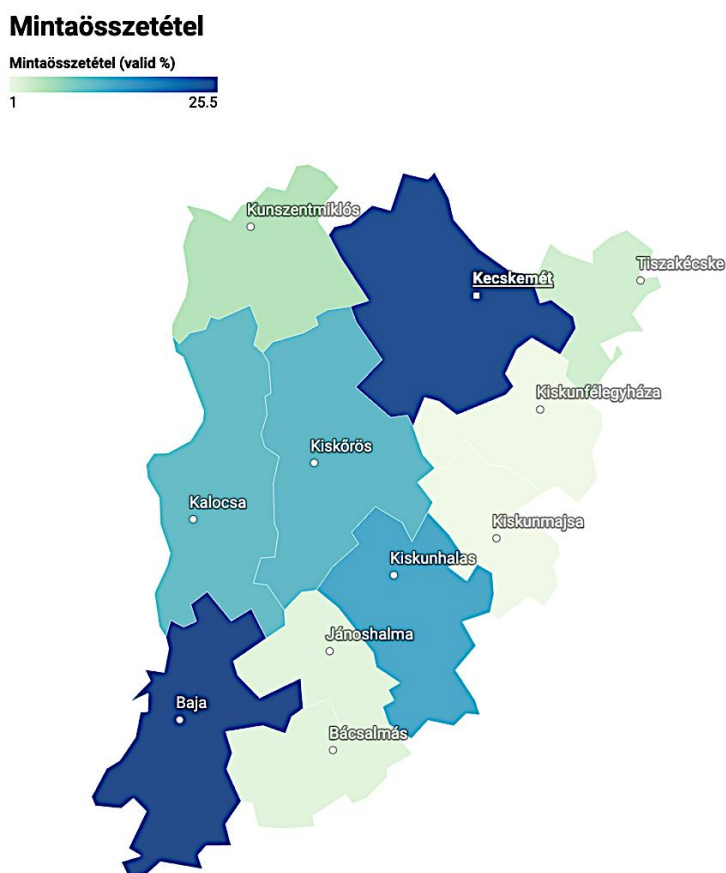
Fenti elemzésünket egy kérdőíves kutatás egészíti ki, amelynek célja volt felmérni a Bács-Kiskun vármegyében működő vállalkozások által tapasztalt problémákat és a kamara tevékenységével kapcsolatos igényeket. A kérdőívet 196 vállalkozás válaszolta meg. Elemzésünkben a nyitott kérdésekre adott válaszokat szintetizálva közöljük.

Mintajellemzők

A mintába (n=196) legnagyobb arányban a Kecskeméti (25 %) és a Bajai járásokból kerültek vállalkozások (25,5%), ezek adják a minta felét. Viszonylag nagyobb számban vannak még a mintában a Kalocsai, a Kiskőrösi és a Kiskunhalasi járásokból, amelyek elérik a 10%-os részesedést a mintában. A többi járás részaránya ez alatt marad.

A jobb összehasonlíthatóság érdekében, illetve a minta elaprózottsága okán a járásokat az elemzés során két csoportba soroljuk: Kecskemét járási vállalkozás és azon kívüli székhelyen működő vállalkozások.

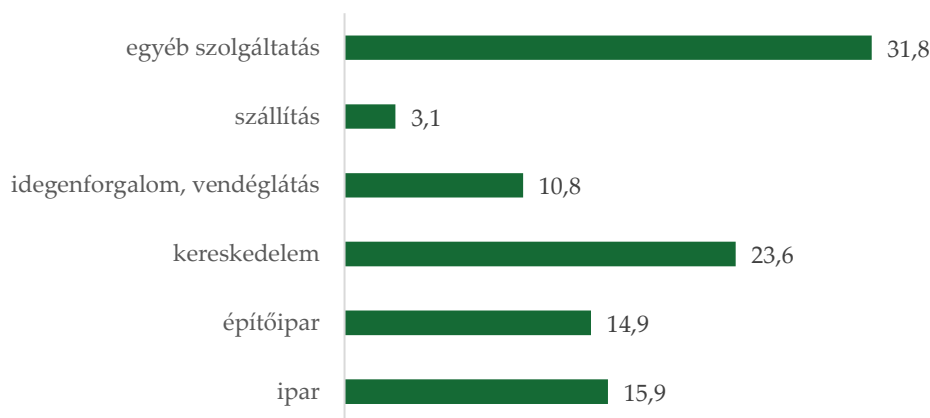
34. ábra: MINTAÖSSZETÉTEL ALAKULÁSA

Forrás: GVI 2024

A mintában legnagyobb arányban a 10 fő alatti vállalkozások szerepelnek (63,3%), a 10-49 fős kategóriából 29,1%, az 50-249 fős kategóriából 5,1% és a fennmaradó 2,6% az 5 nagyvállalkozás. A megkérdezett vállalkozások túlnyomó többsége (96%) hazai tulajdonú. A megkérdezett vállalkozások közel harmada szolgáltató, másik közel harmada ipari vagy építőipari vállalkozás, közel negyede pedig a kereskedelmi szektorban működik.

35. ábra: MINTÁBAN LÉVŐ VÁLLALKOZÁSOK TEVÉKENYSÉGE (N%)

Forrás: GVI 2024

Cégirányítás

Az üzleti döntések meghozatala során a megkérdezett vállalkozások kis része használ különféle indikátorokat, riportokat, több, mint kétharmaduk jellemzően ezek nélkül hozza meg döntéseit.

- könyvelésből származó adatokat, riportokat: 30% használ
- belső adatokat, eseti vagy rendszeres riportokat: 25% használ
- stratégiai indikátorokat: 7% használ.

A megkérdezett vállalkozásoknak csupán 7%-a rendelkezik valamilyen kontrolling rendszerrel, 29%-uk alkalmaz valamilyen önköltségszámítási módszert, és csupán 46%-uk vezet pénzügyi nyilvántartást (a válaszadók fele nem tudott erre a kérdésre válaszolni). Akik azonban vezetnek ilyen nyilvántartást, azoknak a 42%-a saját excel táblákban, 87% a könyvelésből való lekérdezéseket (is) alkalmazza, azonban csak 14% használ erre a célra valamilyen vállalatirányítási rendszert.

A **vállalatirányítási rendszert** használó vállalatok jellemzően:

- 50 fő feletti vállalatok 100%-a ($p=0,000^{25}$)
- Iparban működő vállalatok 44%-a ($p=0,022$)

Ezen vállalati kör túlnyomó többsége vállalatának **könyvelést külső szolgáltatóval végzi:**

- Az 50 fő alatti kategóriában a vállalatok több, mint 90%-a ($p=0,001$)
- Az építőipari vállalkozások 100%-a, a kereskedelmi vállalkozások 90, a szolgáltatóknak 96%-a, azonban az ipari vállalkozásoknak ehhez képest „csak” 75%-a ($p=0,031$)

Kontrolling rendszerrel jellemzően az alábbi vállalatok rendelkeznek:

- Az 50 főnél többet foglalkoztatók fele ($p=0,012$)
- Az ipari vállalatok harmada és a kereskedelmi vállalatok negyede ($p=0,006$)

Pénzügyi nyilvántartásukhoz az adatokat valamilyen **vállalatirányítási rendszerből kérdezik le:**

- A nagyvállalatok mindegyike, az 50 fő alatti vállalkozásoknak azonban csak 15%-a, a 10 fő alattiaknak pedig 12%-a ($p=0,004$)
- Ágazattól függetlenül ($p>0,05$).

A cégirányítással kapcsolatos jellemzők egyik tényező esetében sem mutatnak összefüggést azzal, hogy a cégek melyik járásban működnek.

Tapasztalt problémák

A megkérdezett vállalkozások 9,2%-a (18 vállalkozás) nyilatkozta, hogy vállalata fejlesztése kapcsán nem érzékel jelenleg problémát. Azonban ez nem mutat semmilyen összefüggést a demográfiai háttérváltozókkal, tehát nincs szisztematikus oka vagy specifikus közös jellemzője ennek a 18 vállalkozásnak.

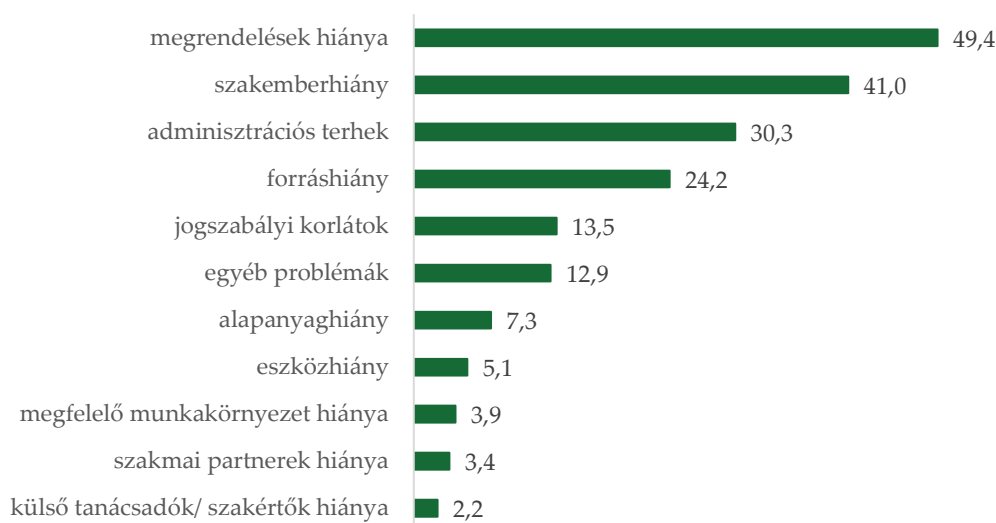
A problémát érzékelő vállalkozások közel fele (49,4%) jelölte meg problémaként a megrendelések hiányát, 41%-uk jelölte meg a munkaerőhiányt, szakemberhiányt, 30%-uk az adminisztrációs terheket, 24%-uk pedig a forráshiányt a fejlesztés gátjaként. A jogszabályi korlátok és az egyéb problémák a cégek 10-15 %-át érintették, míg a többi

²⁵ A p értékek a statisztikai szignifikancia értékét mutatják: a 0,05 alatti értékek azt jelölik, hogy a megállapítások nagy eséllyel valóban fennállnak, nem csak a mintában, szisztematikus okok húzódnak meg mögötte.

felsorolt tényező a válaszadó vállalkozások kevesebb, mint 10%-ának akadályozta a tevékenységét.

Összességében elmondható, hogy a kérdőíves felmérésben leggyakrabban jelzett problémák listája egybevág a GVI országos konjunktúrakutatásaiban az utóbbi időszakban leggyakrabban megnevezett üzleti tevékenységet akadályozó tényezőkkel.²⁶

36. ábra: VÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ÉSZLELT PROBLÉMÁK GYAKORISÁGA, SZÁZALÉK

Forrás: GVI 2024

Megjegyzés: A válaszadók több választ is megjelölhettek.

Egyes problémakörök esetében bizonyos válaszadó vállalkozások érintettebbnek bizonyultak. A szakemberhiányt, az alapanyaghiányt, a megfelelő munkakörnyezetet, a partnerek hiányát így például jellemzően nagyobb arányban tapasztalják az 50-249 fős vállalatok és az ipari cégek, mint a más létszámkategóriába és ágazatba tartozó vállalkozások. Emellett az eszközhiány az átlagnál nagyobb arányban az ipari cégek, míg a külső tanácsadók hiánya az 50-249 fős vállalatok problémája. A megrendelések hiánya, az adminisztrációs terhek, a forráshiány, a jogszabályi korlátok és az egyéb problémák esetében nem figyelhetők meg szignifikáns különbségek a különböző kategóriába tartozó cégek között.

A felsorolt problémakörök között nem figyelhetők meg járási különbségek, az egyes akadályozó tényezőket hasonló arányban érzékelik a különböző járásokban működő válaszadók.

²⁶ <https://gvi.hu/kutatas/727/uzleti-tevekenyseget-akadalyozo-tenyezok-2019-2024>

Problémakör	méret	tevékenység	járás
megrendelések hiánya	n.s.	n.s.	n.s.
szakemberhiány	50-249 főt foglalkoztató vállalkozások 78%-a, nagyvállalatok 50%-a, 10-49 fős vállalatok 56%-a, 9 fő alattiak 31%-a (p=0,002)	ipari vállalkozások 71%-a, építőiparban 63%-uk (p=0,000)	n.s.
alapanyaghiány	50-249 főt foglalkoztató vállalkozások 44%-a (p=0,000)	ipari vállalkozások: 19%-a, kereskedelmi vállalkozások 10%-a, építőiparban 8%-a (p=0,010)	n.s.
eszközhiány	n.s.	ipari vállalkozások 16%-a (p=0,022)	n.s.
megfelelő munkakörnyezet hiánya	50-249 főt foglalkoztató vállalkozások 33%-a (p=0,000)	ipari vállalkozások 13%-a (p=0,039)	n.s.
szakmai partnerek hiánya	50-249 főt foglalkoztató vállalkozások 22%-a, nagyvállalatok egyike sem (p=0,015)	ipari vállalkozások 16%-a, kereskedelemben és szolgáltatásban 0%, építőiparban 4! (p=0,000)	n.s.
külső tanácsadók/ szakértők hiánya	50-249 főt foglalkoztató vállalkozások 22%-a, nagyvállalatok egyike sem (p=0,000)	n.s.	n.s.
egyéb probléma	n.s.	n.s.	Kecskeméti járásban 23%, azon kívül 10% (p=0,020)

n.s.: nem specifikus / általános probléma

A felsorolt problémakörök kapcsán a válaszadó vállalkozásokat megkértük arra, hogy írjanak példát arra vonatkozóan, hogy hogyan jelentkeznek a cégükönél az egyes akadályozó tényezők. A felsorolt példákat kategóriába soroltuk, amelyek alapján a

leggyakrabban említett tényezők kapcsán az alábbi fő problémák jelennek meg a vármegyében működő cégeknél:

A **megrendelések hiánya** kapcsán az alábbi válaszokat adták példaként a vállalkozások (n):

- fizetőképes keresletcsökkenés (32)
- recesszió (7)
- piaci problémák (4)
- fejlesztések/reklám hiánya (3)
- EU-s források csökkenése (2)
- méretgazdaságosság hiánya (2)
- partnerhiány (2)
- bizalmatlanság (1)
- háború (1)
- időjárás (1)
- szokások megváltozása (1)

Az **adminisztrációs terhek** kapcsán az alábbi válaszokat adták példaként a vállalkozások (n):

- Kiterjesztett gyártói felelősségi (EPR) rendszer (6)
- Rengeteg és egyre növekvő terhek (5)
- Az adminisztrációs terhek sok időt vesznek el és költséget is jelentenek (2)
- GDPR (1)
- Hatóságok adatbázisai nincsenek harmonizálva (1)
- Sokféle nyilvántartás vezetése

A **forráshiány** kapcsán az alábbi válaszokat adták példaként a vállalkozások (n):

- finanszírozási problémák (7)
- keresletcsökkenés (6)
- pályázati lehetőségek hiánya (6)
- hitelfelvétel (5)
- tőkehiány (1)

A **szakemberhiány** kapcsán az alábbi válaszokat adták példaként a vállalkozások (n):

- munkaerőhiány (13)
- szakemberhiány (6)
- képzési problémák (5)
- nincs megfelelő munkaerő (2)
- motiváció hiánya (1)

Javasolt megoldások

A válaszadókat kérdeztük arról is, hogy hogyan próbálják áthidalni a felsorolt problémákat. A leggyakrabban megjelenő felmerülő megoldások a következőek voltak:

A **megrendelések hiánya** kapcsán az alábbi módokon próbálják megoldani a problémákat a vállalkozások (n):

- marketing (26)
- innováció (12)
- árazással (5)
- költségcsökkentés (4)
- partnerkeresés (4)
- nem tudja (3)
- több/nagyobb munka (3)
- ügyfélművelés (2)
- folyamatos kapcsolatépítés (1)
- külföldön próbálkozunk (1)
- megtakarítások felhasználásával (1)
- nem lehet szabályozni a piacot (1)
- szakember bevonása (1)

A **forráshiány** kapcsán az alábbi módokon próbálják megoldani a problémákat a vállalkozások (n):

- Széchenyi hitel (6)
- pályázati lehetőség (4)
- saját tőke bevonása (4)
- fejlesztések visszafogása (3)
- költségcsökkentés (3)
- hitel (2)
- innováció (2)
- árbevétel növelése (1)
- marketing (1)

A **szakemberhiány** kapcsán az alábbi módokon próbálják megoldani a problémákat a vállalkozások (n):

- belső képzések (24)
- folyamatos keresés (11)
- fizetésemelés, munkaerőmegtartás (2)

- munkaügyi központ segítségét várjuk (2)
- nyugdíjas alkalmazása (2)
- rendeletek visszamondása (2)
- saját magam (2)
- diákmunka (1)
- hatékonyság növelése, fejlesztések (1)
- külföldi munkavállalók (1)

Az **adminisztratív terhek** kapcsán az alábbi módokon próbálják megoldani a problémákat a vállalkozások (n):

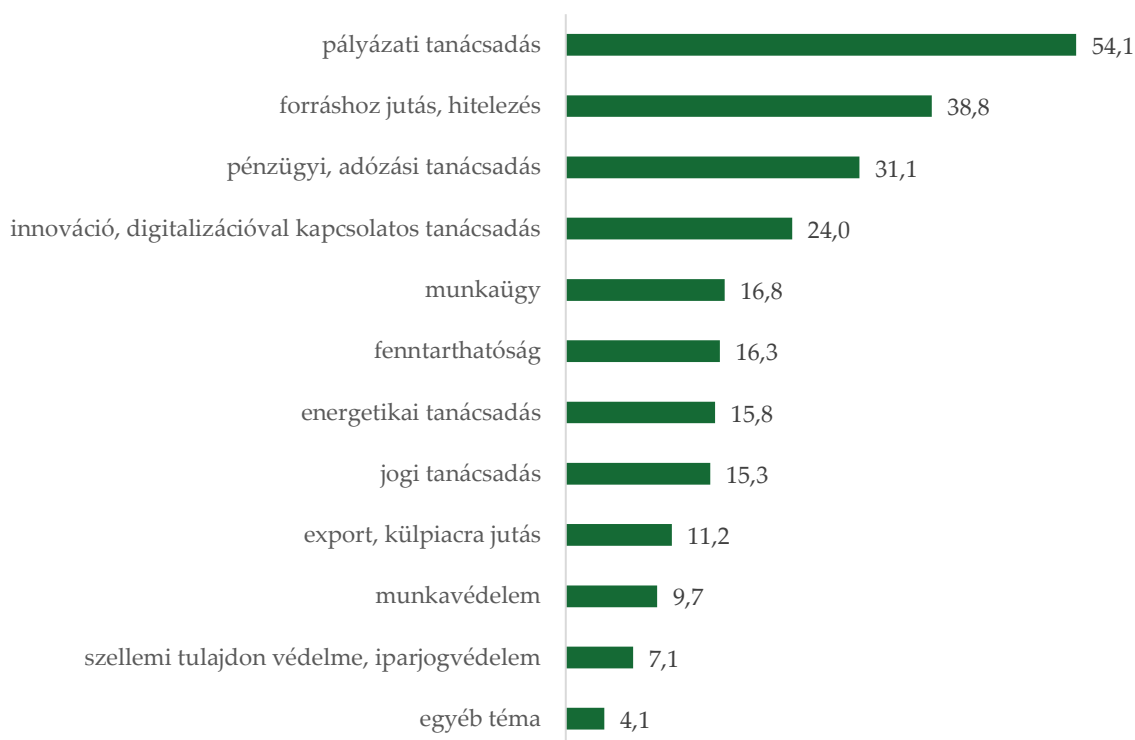
- nincs megoldás (8)
- több munkaerőt kell felvenni (7)
- plusz munkaidő (6)
- mesterséges intelligencia (3)
- külső tanácsadók bevonásával (2)

Tanácsadási igények

A megkérdezett vállalkozások 61%-a válaszolta, hogy valamilyen tanácsadási szolgáltatást igénybe venne. Ez az igény teljesen független minden demográfiai háttérváltozótól.

A legjellemzőbb témák, amelyek igényként jelentkeznek, a pályázati tanácsadás, a forrásokhoz jutással kapcsolatos tanácsadás, pénzügyi és adózási tanácsadás, valamint az innovációval és a digitalizációval kapcsolatos tanácsadás. A további felsorolt témákban a cégek kevesebb mint ötöde igényelne tanácsadást.

37. ábra: Milyen témákban venne igénybe tanácsadást a működtetés kapcsán (%)

Forrás: GVI 2024

Egyes témák kapcsán szignifikáns különbségek figyelhetők meg a különböző vállalkozói csoportok között. Az alábbiakban azon vállalkozásra vonatkozó arányok láthatók, amelyek igénybe vennének tanácsadást.

- A **pályázatírás** kapcsán a Kecskeméti járáson kívüli járásban lévő vállalkozások nyitottabbnak bizonyulnak a tanácsadásra: 61%-uk, míg a Kecskeméti járásban működők 35%-a ($p=0,002$) igényelne tanácsadást.
- **Munkaügyi** tanácsadást az 50 fő feletti vállalatok 40%-a ($p=0,037$) venne igénybe, amely magasabb arány, mint a többi létszámkategóriában tapasztalt.
- **Fenntarthatósággal** kapcsolatos tanácsadásra szintén a nagyobb cégek nyitottak: az 50 fő feletti vállalatok 50%-a, nagyvállalatok 60%-a, azonban a kisebbeknek is 15%-a, 10-49 fős kategóriában 11% ($p=0,001$) fogadna ilyen tanácsokat.
- **Export és külpiacra jutás** témában az 50-249 fős kategóriában 40%, alatta 10%, felette 0% ($p=0,026$) venne igénybe tanácsadást, illetve az ipari vállalkozások 29%-a, a kereskedelmi vállalkozásoknak pedig a 11%-a ($p=0,006$).
- **Munkavédelem** témakörben az ipari vállalkozások 23%-a, az építőipari vállalkozásoknak 14%-a ($p=0,032$) igényelne tanácsadást, ami magasabb arány, mint a más ágazatokban tapasztalt.

A többi témakörben nincs kapcsolat a háttérváltozókkal, az igények nem mutatnak sajátosságokat az egyes demográfiai csoportokban, illetve a járásokkal összefüggésben.

Képzési igények

A vármegyei vállalkozásokat képzési igényeikről is kérdeztük, a válaszadóknak pedig körülbelül 40%-a jelölt meg olyan képzést, amely segítené a működését. A konkrét képzési igényekre vonatkozó nyitott kérdésre az alábbi (összevont) válaszok érkeztek, zárójelben az egyes kategóriákra érkezett válaszok száma látható. A felsorolt képzési igények között megjelentek konkrét szakmákra, általános készségekre és képzettségi szintekre vonatkozó válaszok is. A minta relatíve kis mérete miatt ugyanakkor egy-egy szakma választásából messzemenő következtetéseket nem szabad levonni.

- szakmai képzés (9)
- gépkezelők (9): CNC gépkezelő (5), nehézgépkezelő (2), targoncakezelő (2)
- informatikai és AI (7)
- munkamorál, motiváció, hatékonyságnövelés (7)
- bolti eladó (5)
- sofőr/jogosítvány (5)
- építőipar (4)
- kommunikáció / marketing (4)
- szakács, pincér (4)
- villanyszerelő (4)
- autószerelő (3)
- cukrász (3)
- nyelvi (2)
- felsőfokú (1)
- fodrász (1)
- hegesztő (1)
- környezetvédelmi, fenntarthatósági, energetikai (1)
- műszerész (1)
- pályázatírói (1)
- kertépítő (1)
- tűz és munkavédelmi, (1)
- szakmunkás (1)
- színpadtechnika (1)

Együttműködések és a kereskedelmi és iparkamarával kapcsolatos vélemények

A válaszadók körülbelül negyede jelölt meg olyan szervezetet, intézményt vagy hatóságot, amellyel jelenleg együttműködik vagy a jövőben együttműködné a tevékenységük során. A leggyakrabban felsorolt intézmények között megjelennek az oktatási intézmények, a szakmai szervezetek, a különböző hatóságok és az önkormányzatok.

A válaszok csoportosítása után a következő kategóriák jelentek meg a válaszok között (zárójelben az adott kategóriát említő cégek száma):

- Oktatási intézmények (17) - egyetemek, Bajai Szakképzési Centrum, helyi középiskolák, főiskolák, technikum, munkaerő közvetítő, Neumann János Egyetem, oktatási intézmények, szakképzési centrum, szakközépiskolák, szakmunkásképző intézmény, vendéglátóipari iskola
- Iparkamara és szakmai szervezetek (17) - kereskedelmi és iparkamara (BKMKIK), iparszövetség, hegybíró (HNT), fenntarthatósággal kapcsolatos intézmények, MÉTE, szakmai szervezetek
- Hatóságok és állami szervezetek (32) - NAV, katasztrófavédelem, kormányhivatal, önkormányzatok, MEKH, MAVIR, NÉHIB, ÁNTSZ, állatorvosi kamara, rendőrség, hatóságok
- Önkormányzatok és helyi szervezetek (9) - önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, helyi vállalkozások
- Gazdasági és pénzügyi szervezetek (8) - NAV, pénzügyi intézetek, bankok, KAVOSZ, nagyobb cégek, pályázatíró cég, munkaügyi szervezetek
- Egészségügyi intézmények - kórházak, magánegészségügyi szolgáltatók, szociális gondozók
- Közlekedési és műszaki szervezetek - Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Közlekedési, Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Járműforgalmi Osztály, TÜV hatóság, közút
- Egyéb intézmények és kapcsolatok - Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács, földhivatal, környezetvédelem

A válaszadó vállalkozások körülbelül 40 százaléka foglalkozott meg arra vonatkozóan a választ, hogy milyen segítséget várna a hatékonyabb működéséhez a vármegyei kereskedelmi és iparkamarától. A válaszok között megjelennek a lobbitevékenységre, a jogi/ adminisztratív/ pályázati/ digitalizációs tanácsadásra, a munkaerő és képzés területén segítségre, az üzleti kapcsolatok segítésére, tájékoztatásra való igények.

A válaszok csoportosítása után a következő javaslatcsoportok érkeztek a kérdésre:

- Lobbizási tevékenység - adminisztratív terhek csökkentése, jogszabályi egyszerűsítések, adóterhek csökkentése, energiaszolgáltatókkal szembeni érdekképviselés, CBAM kötelezettség, közlekedés javítása, kisvállalkozások terheinek csökkentése.
- Jogszabályi és adminisztratív segítség - jogi tanácsadás, jogszabályok értelmezése, GDPR ügyek, jogi támogatás
- Munkaerő és képzés - munkaerő kifizetése, diákokkal kapcsolatos adminisztrációs terhek csökkentése, szakmai képzések, gyakorlati előadások, ismétlődő oktatások, tanulószerveződések, képző cégekkel való együttműködés, külföldi munkaerő beszerzés, tanulófoglalkoztatás, szakmai napok
- Pályázati és finanszírozási tanácsadás - pályázati lehetőségek, pályázatfigyelés, pályázati tanácsadás, finanszírozási segítség, beruházási hitel, forráshoz jutás, hitelezés, Széchenyi hitelek, energetikai támogatás, felújítási támogatás, CBAM kötelezettség teljesítése
- Digitális és technológiai támogatás - digitalizációs segítség, digitális asszisztens, digitális átállás, internetes keres-kínál platform, digitális személyvédelem tréningek, EKP rendszerhasználat
- Marketing és üzleti kapcsolatok - marketing előadások, marketing tanácsadás, üzleti kapcsolatok építése, kapcsolatok bővítése, piacutazás, üzleti reggeli szervezése, rendezvényszervezés, cégek közötti együttműködés, új vevők megtalálása
- Általános és specifikus támogatások - energiahány kezelés, energetikai támogatás, fenntarthatósági tanácsadás, gazdasági tanácsadás, gazdasági környezet javítása, specifikus tanácsadás a cégek igényei szerint, helyi vállalkozások támogatása, közösségi programok, szakhatósági kapcsolatok, elektromos autó töltőállomások.

A Bács-Kiskun Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara jelenlegi szolgáltatásaira vonatkozóan szintén körülbelül a kitöltők 40%-a válaszolt. A válaszok alapján a kamara leginkább ismert szolgáltatásainak a tájékoztatás, a képzések, hitelügyintézés, a tanácsadás és a szakképzéssel kapcsolatos tevékenység bizonyultak.

A válaszok csoportosítása után a következő tevékenységek jelennek meg a kérdésre adott válaszokban:

- Tájékoztatás és információszolgáltatás - e-mailes tájékoztatás, hírlevelek, rendszeres tájékoztatás, jogszabályi változások, pályázati tájékoztatók, infóküldés, információk nyújtása, elemzés, előrejelzés, közvetítés
- Finanszírozás és támogatás - Széchenyi Kártya és hitelügyintézés, hitelek, pályázatok intézése, pénzügyi tanácsadás, finanszírozási lehetőségek
- Képzés és oktatás - képzések szervezése, továbbképzések, tanfolyamok, előadások, edukáció, szakmai előadások, tanácsadás, konferenciák, képzési napok
- Szakképzés, duális képzés – tanulószerveződések, duális képzésben részvétel segítése, mesterképzés
- Cégek fejlesztése és támogatása - vállalkozások fejlesztése, export dokumentáció készítése, energiahatékonyság, likvid pénzeszköz biztosítása, cégek támogatása, fejlesztése
- Kapcsolattartás és hálózatépítés - kapcsolattartás a vállalkozásokkal, üzleti kapcsolatépítés, kereskedelmi kapcsolatok kialakítása, rendezvények szervezése, szakmai napok
- Érdekképviselés és jogi támogatás - érdekképviselés a döntéshozók felé, jogi tanácsadás, szakhatóságokkal való kapcsolat.

A vállalkozásokat végül kérdeztük arról, hogy milyen új szolgáltatások bevezetését javasolnák a kamarának. A nyitott kérdésre körülbelül 30 darab válasz érkezett, azaz elmondható, hogy a válaszadók többsége nem tudott/akart konkrét javaslatot megfogalmazni. A válaszok csoportosítása után a következő javaslatcsoportok érkeztek a kérdésre:

- Tájékoztatás, hírlevél - információk és frissítések rendszeres közlése.
- Kisvállalkozások támogatása - kisvállalkozások megkeresése és támogatása új lehetőségekkel.
- Munkaerő helyzet - munkaerőhelyzet monitorozása és annak javítása.
- Törvényi, politikai változások - jogi és politikai változások követése és tájékoztatása.
- Szolgáltatási díj eltörlése - szolgáltatási díjak megszüntetése.
- Digitalizációs tanácsadás - segítségnyújtás a digitális átálláshoz.
- Érdekképviselés - érdekképviselés erősítése a döntéshozók felé.
- Képzés és oktatás - különböző képzések és oktatási programok szervezése.
- Pályázati tanácsadás - tanácsadás pályázatok írásában és források keresésében.
- Közösségi programok - közösségi programok és üzleti találkozók szervezése.